

Aan:

- de voorzitter van provinciale staten van Drenthe
- de leden van de Statencommissie Milieu, Water en Groen

(i.a.a. de overige statenleden)

Assen, 14 augustus 2003

Ons kenmerk 23/7.2/2003005159

Behandeld door de heer K. Liebe (0592) 365338

Onderwerp: Actualisatie Integraal Gebiedsplan natuur- en landschapsdoelen in Drenthe

Geachte voorzitter/commissieleden,

Bij brief van 4 november 2002 hebben wij u geïnformeerd over het voornemen het Integraal Gebiedsplan natuur- en landschapsdoelen in Drenthe te actualiseren. Hieraan is inmiddels uitvoering gegeven en dit heeft ertoe geleid dat wij een notitie Actualisatie Integraal Gebiedsplan en een ontwerp Integraal Gebiedsplan hebben vastgesteld. Het vastgestelde ontwerp Integraal Gebiedsplan hebben wij vanaf 12 augustus 2003 gedurende vier weken ter inzage gelegd. Voor betrokkenen en geïnteresseerden wordt een voorlichtingsbijeenkomst gehouden op 21 augustus 2003 in Zalencentrum en Restaurant Meursinge, Hoofdstraat 48 te Westerbork, aanvang 20.00 uur.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

mh/coll.

**Actualisatie Integraal
gebiedsplan natuur- en
landschapsdoelen in Drenthe**



PROVINCIE DRENTHÉ

ACTUALISATIE INTEGRAAL GEBIEDSPLAN NATUUR EN LANDSCHAPSDOELEN IN
DRENTHÉ

Juni 2003

INHOUD

1.	INLEIDING	5
2.	WERKWIJZE	7
3.	STAND VAN ZAKEN	9
3.1.	Voortgang begrenzing	9
3.2.	Deelname aan het beheer	9
3.3.	Voortgang verwerving en particulier natuurbeheer	10
4.	PROGRAMMA BEHEER	11
4.1.	Algemeen	11
4.2.	Invoeren Programma Beheer	11
5.	HUIDIG PLAN	15
5.1.	Inspraakprocedure (hoofdstuk 1.3)	15
5.2.	Bestuurlijke kaders (hoofdstuk 2)	15
5.3.	Toepassingsmogelijkheden nader ingevuld (hoofdstuk 5.1)	16
5.4.	Beheerspakketten per landschapseenheid (hoofdstuk 5.1)	18
5.5.	Stergebieden, andere reserveringen en nieuwe begrenzingen	20
5.6.	Bestaande begrenzingen	28
5.7.	Kaartbijlage gebiedsplan	31
5.8.	Quotum geactualiseerd plan	31
5.9.	Aanpassing indeling in landschapseenheden	31
6.	OVERIG	33
1.	Afkortingwijzer	35

1. INLEIDING

Op basis van de Regeling beheersovereenkomsten en natuurontwikkeling (Rbon) waren zeven begrenzingenplannen vastgesteld. Bij de invoering van Programma Beheer hebben het Interprovinciaal Overleg (IPO) en het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) afgesproken op korte termijn de begrenzingenplannen om te zetten in gebiedsplannen. In Drenthe is ervoor gekozen om één integraal gebiedsplan op te stellen. Bij de opstelling van het integraal gebiedsplan was het vanwege tijdsdruk niet mogelijk aandacht te besteden aan actualisatie van begrenzingen en natuurdoelen. Het integraal gebiedsplan is gebaseerd op de Subsidieregeling natuurbeheer (SN) en de Subsidieregeling agrarisch natuurbeheer (SAN). Met het toepassen van de regelingen was nog geen ervaring opgedaan. Aanpassing van het integraal gebiedsplan op basis van de nog korte uitvoeringservaring is gewenst. Het quotum voor de tweede fase relatienotagebieden en natuurontwikkelingsprojecten is destijds globaal aan gebieden toegedeeld. De quota zijn nu grotendeels omgezet in concrete begrenzing. Voor een goede verdeling van het restant quotum is inzicht in knelpunten en wensen noodzakelijk. Door evaluatie van beheer en verwerving in begrensde gebieden zou na eventuele aanpassing meer quotum met succes kunnen worden ingezet.

In 2002 zijn de gebiedsplannen in Bargerveen en Hunze vastgesteld en deze kunnen aan het integraal gebiedsplan worden toegevoegd.

2. WERKWIJZE

In het kader van de actualisatie zijn zowel ambtelijke als bestuurlijke gesprekken gevoerd met de partners in het veld. Vragen en opmerkingen uit deze gesprekken zijn opgenomen in een soort "inspraakverslag" met een beoordeling in hoeverre op basis hiervan aanpassing van het gebiedsplan wordt voorgesteld. De voorstellen die aanpassing van het gebiedsplan tot gevolg hebben of anderszins van belang worden geacht, zijn opgenomen in dit evaluatieverslag met het nummer uit het "inspraakverslag". Voor de volledigheid is het "inspraakverslag" bijgevoegd.

3. STAND VAN ZAKEN

De realisatie van de verschillende doelstellingen is op een drietal onderdelen te meten. Het betreft de voortgang van de begrenzing, de deelname aan het beheer en de voortgang in verwerving aangevuld met de oppervlakte particulier natuurbeheer.

3.1. Voortgang begrenzing

In het integraal gebiedsplan is 7.643 ha beheersgebied en 12.415 ha natuurgebied begreind. In de loop van 2002 zijn de gebiedsplannen voor Bargerveen en Hunze daaraan toegevoegd. In het verleden is het quotum vastgelegd in toezeggingen aan de stergebieden, het Nationaal landschapspatroon (NLP), de verbindingszones en de kleinere gebieden. De vastgelegde, toegezegde en nog te benutten ruimte staat in onderstaande tabel.

	Beheersgebied	Natuurgebied
Integraal gebiedsplan *	7.643	12.415
Bargerveen, Hunze	110	555
Wijzigingen van eenvoudige aard	-	10
Stergebieden	-	824
Buiten stergebieden inclusief NLP		358
Ganzen en grutto's	438	-
Verbindingszones	-	300
Beschikbaar	904	73
Toegestaan quotum	9.105	14.535

* inclusief begrensde verbindingszones

3.2. Deelname aan het beheer

De deelname aan het beheer valt op dit moment nog uiteen in de aflopende Rbon-contracten in beheer bij de Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de op basis van het Programma Beheer uitgegeven subsidiebeschikkingen in beheer bij LASER Roermond. LASER heeft te kennen gegeven niet aan het verzoek om gegevens te leveren te kunnen voldoen. Door de DLG zijn de volgende gegevens verstrekt. Op 1 augustus 2002 was ingedeeld naar categorie voor de volgende oppervlakte nog een beheersovereenkomst gesloten.

Categorie	Oppervlakte
Essen	792
Botanisch grasland	1.275
Weidevogels	1.284
Weidevogel/botanisch	24*
Passief (bergboeren)	1.922
Totaal	5.297

* Voor deze hectares gesloten in gebieden met een dubbeldoelstelling zal in 2003 een keuze gemaakt moeten worden voor afhankelijk van het gebied een botanische dan wel een fauna-doelstelling.

3.3. Voortgang verwerving en particulier natuurbeheer

Met ingang van 1 december 2002 was een oppervlakte van 12.980 ha concreet begrensd tot natuurgebied. De doelstellingen kunnen worden gerealiseerd door verwerving ten behoeve van een terreinbeherende natuurbeschermingsorganisatie of door particulier natuurbeheer.

Verwerven kan geschieden door verwerving ter plaatse en door verwerving van ruilgronden. Vooral in de verschillende landinrichtingsprojecten zijn en worden ruilgronden verworven ten behoeve van uitruil naar natuurgebieden. Bij het opstellen van de stand van zaken zijn die ruilgronden op basis van de taakstelling toegedeeld en voorzover toegedeeld aan natuur hier meegeteld.

Per 1 januari 2002 waren ongeveer 8.500 ha verworven. In 2002 is aan begrensd natuurgebied 506 ha verworven. Verder is voor 109 ha particulier natuurbeheer bij de provincie bekend. Van het provinciale quotum natuurgebied (14.535 ha) is per 1 januari 2003 63% verworven of valt onder particulier natuurbeheer.

4. PROGRAMMA BEHEER

De invoering van het Programma Beheer heeft ingrijpende gevolgen voor het beleid op het terrein van natuur en landschap. In dit hoofdstuk wordt eerst kort aandacht besteed aan algemene zaken en daarna vooral aan de effecten van de invoering van Programma Beheer.

4.1. Algemeen

De nieuwe SN en SAN zijn een onderdeel van het Programma Beheer. Het Programma Beheer beoogde een stelselwijziging van het bestaande beleid op het gebied van subsidiering van natuur, bos en landschap. De stelselwijziging heeft onder andere ten doel om particulieren meer bij het beheer te betrekken. Een ander nieuw element is de output-sturing. Hiermee wordt een directe relatie gelegd tussen de subsidie en de beoogde natuurdoelen. De uitvoering van de subsidieregelingen is bij LASER ondergebracht en het takenpakket van de DLG is aangepast. Het Ministerie van LNV is bezig met een eerste evaluatie van het Programma Beheer. Het is de vraag of de resultaten van deze evaluatie tijdig gereed zullen zijn om in het geactualiseerde plan mee te nemen. Zou deze evaluatie leiden tot een wijziging van de beheerspakketten, dan is het gewenst om deze beheerspakketten via een korte procedure aan de landschapseenheden te kunnen koppelen. In hoofdstuk 3.1 zijn twee mogelijkheden voor een korte procedure zonder terinzagelegging opgenomen.

Aan dit hoofdstuk wordt toegevoegd dat bij wijziging van beheerspakketten of ontwikkeling van nieuwe beheerspakketten door het Ministerie van LNV gedeputeerde staten (GS) met instemming van de Commissie Landelijk Gebied (CLG) deze beheerspakketten aan de bestaande landschapseenheden kunnen koppelen (voorstel in 5.1).

4.2. Invoeren Programma Beheer

Bij de invoering van het van het Programma Beheer hebben het Rijk en de provincies afgesproken de vigerende begrenzingenplannen op korte termijn om te zetten in plannen op basis van de nieuwe regelingen. In Drenthe is ervoor gekozen om de bestaande plannen vrijwel ongewijzigd om te zetten naar één nieuw integraal gebiedsplan. Het per 1 februari 2002 vastgesteld integraal gebiedsplan is dus gebaseerd op de SN en SAN. Om een indruk te krijgen van de toepasbaarheid van het plan (Programma Beheer) zijn de uitvoerende diensten gevraagd hun ervaringen op papier te zetten.

De reacties hadden betrekking op de doelstellingen van het Programma Beheer, het gewijzigde takenpakket van de DLG, de ervaringen met LASER als nieuwe partner en op het vastgestelde plan. Op het meer betrekken van particulieren, output-sturing, gewijzigd takenpakket en ervaringen met LASER wordt hierna ingegaan. Reacties en opmerkingen met betrekking tot het vastgestelde plan staan in hoofdstuk 5.

Meer betrekken particulieren

Om particulieren meer te betrekken heeft de provincie bij de inspraak een aparte voorlichtingsavond voor deze doelgroep georganiseerd. De provincie heeft, voor wat betreft de aanvragen voor particulier natuurbeheer, alleen inzicht in het meer betrekken van particulieren bij de SN,

voorzover deze gevraagd hebben om een begrenzing via een verkorte procedure of als er sprake is van bebossing. Subsidieaanvragen particulier natuurbeheer in reeds begrensde natuurgebieden komen niet langs de provincie en er vindt ook geen rapportage aan de provincie plaats.

Output-sturing

De vigerende plannen zijn qua status en begrenzing van de gebieden vrijwel ongewijzigd overgenomen. Ten aanzien van de pakketkeuze en de inhoud van de pakketten zijn er wel veranderingen opgetreden. Gezien de korte periode dat de beschikkingen gelden, zijn nog geen uitspraken te doen over de via output-sturing te bereiken natuurresultaten.

In het overleg over de actualisatie zijn door de Vereniging Natuurmonumenten, de Stichting "Het Drentse Landschap" (HDL) en de DLG de volgende knelpunten bij de uitvoering naar voren gebracht.

Pakketkeuze (reacties 2 en 6)

Voor gebieden met voorheen zowel een botanische als een weidevogeldoelstelling heeft de invoering van de output-sturing de mogelijkheden van te kiezen pakketten beperkt. De beperking van de mogelijkheden is een rechtstreeks gevolg van de door het Ministerie van LNV in het kader van Programma Beheer aangebrachte wijzigingen. De DLG geeft aan dat de beperking van de mogelijkheden moeilijk is uit leggen aan vooral de ondernemers die reeds een overeenkomst hebben. De laatste Rbon-overeenkomsten lopen in 2004 af. Om deze voort te kunnen zetten, zal in november of december 2003 een aanvraag op basis van het integraal gebiedsplan moeten worden ingediend. In voorkomende gevallen zal de oorzaak van de beperkte keuze aan de desbetreffende ondernemers nog een keer uitgelegd moeten worden.

Inhoud van de pakketten (reactie 4)

De bepalingen in de botanische pakketten zijn aangescherpt ten aanzien van bemesten en beweiden. Deze aanscherping wordt door grondgebruikers als een verzwarende van het beheer ervaren. Bij de Rbon-pakketten met een maaidatum van 30 juni of 15 juli zijn er in een deel van het jaar bemesting en beperkte beweiding mogelijk. Bij de SAN-pakketten met een botanische doelstelling is in het algemeen geen bemesting toegestaan en is beperkte beweiding of niet toegestaan of wel toegestaan in een kortere periode. Bovendien is een resultaatverplichting opgenomen. Veel aanvragers hebben moeite met het beoordelen van de mate waarin ze aan de eisen kunnen voldoen.

Het Programma Beheer zou minder op voorschriften en meer op resultaat gericht zijn. Gevolg hiervan voor de botanische pakketten is dat geen bemesting meer mag plaatsvinden en dat beweiding sterk beperkt wordt. Ook de resultaatverplichting is een gevolg van meer resultaatgericht zijn. Bij het opstellen van het plan is zorgvuldig gekeken naar gebieden waar een botanische doelstelling de voorkeur heeft. Wijziging van doelstelling vanwege een pakketverzwarende is niet gewenst.

Gewijzigd takenpakket (reactie 1)

Bij de invoering van het Programma Beheer zijn de taken van de DLG gewijzigd. Gesprekken aan de keukentafel worden niet meer gevoerd. De DLG geeft algemene voorlichting over de regelingen en toetst aanvragen en resultaten. Ter begeleiding van aanvragers met een Rbon-overeenkomst organiseert de DLG nog wel zogenaamde inloopbijeenkomsten. Deze worden goed bezocht. Daarbij blijkt vaak dat aanvragers toch hulp nodig hebben bij het bepalen van hun mogelijkheden en het invullen van de formulieren. Nu deze niet meer zo gemakkelijk voor

handen is, bestaat het risico dat aanvragers de moed opgeven en geen aanvraag meer indienen. De oppervlakte onder beheer kan hierdoor behoorlijk teruglopen.

De minister van LNV (eventueel via het IPO) verzoekt het mogelijk te maken dat de DLG ten minste een deel van zijn oude takenpakket (keukentafelwerk) weer oppakt. Geen aanpassing van het integraal gebiedsplan.

Gronden gekocht op andere titel (reactie 9)

In het verleden zijn door natuurbeschermingsorganisaties gronden op andere titel aangekocht met subsidie van het Rijk en de provincie. Deze gronden zijn niet begrensd en vallen dus niet onder de werking van het integraal gebiedsplan. Aanvragen voor inrichtingssubsidie worden afgewezen vanwege het ontbreken van een begrenzing. Het is duidelijk dat ook voor op andere titel gekochte gronden inrichtingsmaatregelen nodig kunnen zijn. De provincie is niet voornemens deze gronden ten behoeve van een inrichtingssubsidie alsnog te begrenzen. Zij is van mening dat hiervoor een andere oplossing gevonden moet worden. De op andere titel gekochte gronden zijn te verdelen in gesubsidieerde en niet gesubsidieerde aankopen. Voor de gesubsidieerde aankopen geldt dat van overheidswege een beoordeling van de aankoopwaardigheid heeft plaatsgevonden en daardoor een zekere verantwoordelijkheid voor het te bereiken resultaat is ontstaan. Voor niet-gesubsidieerde aankopen heeft deze beoordeling niet plaatsgevonden. Hier bestaat geen verschil tussen een particuliere grondbezitter en een natuurbeschermingsorganisatie.

De inrichtingsproblematiek wordt met een verzoek om een oplossing bij de minister van LNV onder de aandacht gebracht. Geen aanpassing van het integraal gebiedsplan.

Pitrusbestrijding (reactie 16)

Het beheer van veldontginningen grasland wordt een enorme kostenpost. Om het ontwikkelen van pitrusvelden tegen te gaan, is meer nodig dan de huidige beheersvergoeding van f 250,--. De aan beheerspakketten gekoppelde vergoedingen zijn genormeerde vergoedingen. Daarbij is geen rekening gehouden met de kosten die het tegengaan van pitrusvelden met zich meebrengt. In het gebiedsplan kan hiervoor geen oplossing geboden worden. In het kader van de evaluatie zou dit probleem onder de aandacht van de minister van LNV gebracht moeten worden.

De problemen rond de bestrijding van de pitrus worden of ingebracht in het IPO-overleg of opgenomen in de brief aan de minister van LNV.

Ervaringen met LASER

De ervaringen zijn hieronder weergegeven onder de kopjes: aanvraagperiode en toetsing, eisen aan locatie of verzwaring pakket en informatievoorziening.

Aanvraagperiode en toetsing

In tegenstelling tot voorheen kunnen beschikkingen slechts in een bepaalde periode worden aangevraagd. Voor het jaar 2002 was dat in eerste instantie mogelijk in november en december 2001. Later heeft het Ministerie van LNV die periode verlengd. Het integraal gebiedsplan is met ingang van 1 februari 2002 vastgesteld. Aanvragen ingediend voor 1 februari 2002 waren dus niet gebaseerd op het integraal gebiedsplan, maar op de begrenzingenplannen. LASER heeft deze aanvragen beoordeeld op basis van het integraal gebiedsplan. Hij stelt contact opgenomen te hebben met aanvragers om te melden dat aangevraagde pakketten niet meer zijn toegestaan op basis van het integraal gebiedsplan. Aanvragers zijn in de gelegenheid gesteld om het gevraagde pakket te wijzigen. Reacties van afgewezen aanvragers doen vermoeden dat deze operatie niet volledig geslaagd is. Hieruit valt voor de huidige procedure tot actualisering

van het integraal gebiedsplan de conclusie te trekken dat het plan moet worden vastgesteld voor aanvang van de aanvraagperiode (november 2003).

Eisen aan locatie of verzwaring pakket (ook reactie 5)

Bij het opstellen van het integraal gebiedsplan is aan de DLG en LASER gevraagd een toets uit te voeren op de uitvoerbaarheid. Onderdeel van het uitgebrachte advies was dat wel eisen aan een locatie gesteld konden worden, maar dat verzwaring van SN- en SAN-pakketten niet is toegestaan. Het beperken van de per eigenaar te sluiten aantal hectares per es werd als pakketverzwaring beoordeeld. Deze voorwaarde is dan ook niet in het plan opgenomen.

In Noord-Drenthe is in het gebiedsplan 100 ha quotum beheersgebied ("ruime jas"-randen) gereserveerd om via randenbeheer het beheer en onderhoud van landschapselementen te ondersteunen. In het plan is aangegeven langs welk type landschapselement een randenovereenkomst kan worden gesloten. Dit om met beperkte middelen een zo goed mogelijk resultaat te behalen. Dit is destijds bij de toetsing als locatie-eis beoordeeld. Uit informatie blijkt dat LASER deze voorwaarde nu als pakketverzwaring aanmerkt en ook aanvragen toewijst die niet langs genoemde elementen zijn gelegen. Over deze gewijzigde uitvoering is niet overlegd met de provincie.

In het kader van de actualisatie is de discussie opnieuw gevoerd met als resultaat dat in het gebiedsplan bij de "ruime jas"-randen de locatie-eis dat een rand langs een landschapselement moet liggen, blijft staan.

Informatievoorziening

Onderdeel van de actualisatie zou een onderzoek moeten zijn naar het succes van gebieden. Om op basis daarvan na te gaan of er mogelijkheden zijn het succes te vergroten. Hiervoor is inzicht nodig in de plaats en de aard van de gesloten overeenkomsten. LASER heeft te kennen gegeven niet in staat te zijn de gevraagde gegevens te leveren. De programmatuur hiervoor moet nog worden ontworpen en de hardware is daar nog niet op toegespitst. Hierdoor is dit onderdeel van de actualisatie vervallen.

Algemene indruk: na het vaststellen van het integraal gebiedsplan ziet LASER de provincie niet meer als een (gespreks)partner. LASER heeft een eigen interpretatie van het integraal gebiedsplan en bepaalt op basis daarvan wat getoetst wordt en wat niet. In het proces van actualisatie is gevraagd mee te denken over de oplossing van bepaalde problemen. De medewerking bestond uit het zeer formeel verwijzen naar de SN en SAN.

In een brief aan de minister van LNV wordt aandacht gevraagd voor een betere samenwerking van LASER met de provincies.

5. HUIDIG PLAN

Het integraal gebiedsplan is vastgesteld per 1 februari 2002 en is vanaf dat moment de basis voor aanvragen van subsidies en toetsing. Om bij de actualisatie nog beter te kunnen aansluiten bij de dagelijkse praktijk, zijn de uitvoerende diensten gevraagd hun ervaringen op papier te zetten. Verder wordt de provincie regelmatig door aanvragers benaderd als zich problemen met een aanvraag voordoen.

Uit de reacties blijkt dat de opzet van het plan zodanig is dat er goed mee gewerkt kan worden. Als pluspunten worden genoemd: heel Drenthe staat in één plan, duidelijke opbouw van het plan, de mogelijkheden van de te sluiten pakketten zijn goed af te lezen, adressen voor informatie zijn opgenomen en landschapspakketten zijn niet aan een quotum gebonden.

Op basis van de opgedane ervaringen zijn voorstellen en suggesties voor verbetering van het integraal gebiedsplan gedaan. De voorstellen en suggesties zijn onder te verdelen in effecten van de invoering van Programma Beheer en onverwachte effecten bij aanvragen op basis van het gebiedsplan. Voor de duidelijkheid is bij de onderstaande onderwerpen de indeling van het integraal gebiedsplan gevolgd. In de kop staat het hoofdstuk van het gebiedsplan waarop de reactie en het voorstel betrekking hebben.

5.1. Inspraakprocedure (hoofdstuk 1.3)

Op vaststelling en wijziging van het integraal gebiedsplan is de procedure van de Afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. In het plan is aangegeven dat dit niet van toepassing is voor wijzigingen van eenvoudige aard in begrenzing en voor stergebieden.

Het Ministerie van LNV werkt aan een evaluatie van het Programma Beheer. Deze evaluatie zou in de nabije toekomst gewijzigde of nieuwe beheerspakketten tot gevolg kunnen hebben. Indien de provincie het gebruik van deze pakketten mogelijk wil maken, zullen deze in het plan moeten worden gekoppeld aan de landschapseenheden. Een dergelijke koppeling is een planwijziging en behoort de gehele inspraakprocedure te doorlopen. Een gevolg zou kunnen zijn dan maar af te zien van deze pakketten. Wijzigingen van het Samenwerkingsverband Bestuurswetenschappen Noorden des Lands en de SAN hebben hun invloed op het integraal gebiedsplan. Ze zijn echter geen besluit waarop bij GS kan worden ingesproken. Daarom de mogelijkheid openen om wijziging van pakketten of nieuwe pakketten als wijzigingen van eenvoudige aard in te voeren.

Aan hoofdstuk 1.3 wordt toegevoegd: indien het Ministerie van LNV de beheerspakketten van SN en of SAN wijzigt of nieuwe toevoegt, GS deze pakketten na advisering door de CLG kan koppelen aan de landschapseenheden.

5.2 Bestuurlijke kaders (hoofdstuk 2)

De begrenzing in het integraal gebiedsplan heeft geen planologische status. Voor het Bestemmingsplan Buitenvaart van de gemeente Hogeveen en de baanverlenging van het vliegveld Eelde lopen procedures om de planologische functie te wijzigen. Welke gevolgen heeft een dergelijke functiewijziging.

Een aanwijzing tot beheersgebied in het kader van de Relatienota vindt uitsluitend plaats op gronden met een agrarische functie. Wijziging van de agrarische functie in een niet-agrarische functie betekent voor beheersgebied dat de begrenzing vervalt. Voor de genoemde beheersgebieden loopt een procedure om gronden een niet-agrarische functie te geven. Indien een of beide procedures tot een definitief besluit leidt, wordt de begrenzing van de beheersgebieden hierop aangepast (reactie 141 en 142).

5.3 Toepassingsmogelijkheden nader ingevuld (hoofdstuk 5.1)

In hoofdstuk 5.1 komt een aantal relevante aspecten van de toepassing van de regelingen aan de orde.

Verwerving en particulier natuurbeheer

Het gebiedsplan geeft aan dat in principe particulier natuurbeheer binnen begrensde natuurgebieden overal mogelijk is. Dit principe blijft van kracht. Door opname van het Natuurgebiedsplan Bargerveen wordt evenwel een gebied toegevoegd waar geen pakketten kunnen worden aangevraagd en ook geen particulier natuurbeheer mogelijk is. In het plan Bargerveen is met argumenten onderbouwd, waarom deze keuze is gemaakt. De uitzondering voor het Bargerveen en de argumenten hiervoor worden overgenomen in het gebiedsplan .

Inrichting

Om in aanmerking te kunnen komen moet een inrichtingsplan worden opgesteld. In de praktijk is gebleken dat het integraal gebiedsplan op het punt van inrichting aanpassing behoeft. De volgende problemen geven hiertoe aanleiding.

Bospakketten in begrensde gebieden (reactie 39)

De problemen hebben betrekking op het toestaan van bospakketten in begrensde gebieden. LASER hanteert de stelling dat, om bospakketten toe te kunnen passen, de pakketten opgenomen moeten zijn in de tabellen. In het integraal gebiedsplan staat dat het overal mogelijk is, waar het planologisch is toegestaan, dus ook in begrensde gebieden.

Voor een eenduidiger uitleg worden de bospakketten opgenomen in de volgende tabellen: Natuurgebied veldontginning grasland, Natuurgebied veldontginning heide en natuurgebied hoogveen, met de aantekening dat de planologie bepaalt of het werkelijk mogelijk is.

Veldontginning heide (reactie 14 en 15)

Om cultuurgronden om te vormen naar heide is gewoonlijk het verwijderen van de bouwvoor de inrichtingsmaatregel. Het blijkt dat om verschillende redenen (kosten, besmetting) de afvoer van de bouwvoor niet altijd mogelijk is. Dat betekent dat de grond ter plaatse verwerkt moet worden. Op plaatsen waar deze grond verwerkt wordt, is de doelstelling heide niet meer op korte termijn te realiseren, maar wel bospakketten of bepaalde graslandpakketten. Bij de voorgaande reactie (39) is duidelijker aangegeven dat in een veldontginning heide bospakketten toegepast kunnen worden. Daardoor is het grootste deel van het probleem opgelost. Graslandpakketten toevoegen aan de tabel is niet gewenst. Op basis van vergoedingen zou hiervoor ruimer dan nodig gekozen kunnen worden en dan wordt het doel niet bereikt. Is toch nog een beperkte oppervlakte grasachtige vegetatie nodig, dan kan het spontaan laten ontwikkelen een oplossing zijn. Daarna op basis van bestaande natuur hierop een beheerspakket aanvragen.

Inrichten en archeologie (reactie 26)

Een deel van de veldontginningen heide bevat archeologische waarden. Voor het bereiken van de doelstellingen zijn er twee mogelijkheden namelijk verwijderen van de bouwvoor en verschraling door begrazing. Verwijderen van de bouwvoor leidt snel tot resultaten. Bij verschraling door begrazing zal het langer duren. Op plaatsen met archeologische waarden zal toch voor begrazing gekozen moeten worden. In overleg met provinciaal archeoloog zijn gebieden met archeologische waarden uitgezocht.

Hoewel de doelstelling niet wordt aangepast, worden (delen van) de volgende gebieden ingedeeld als veldontginning grasland. Gebiedjes bij Gasteren, Gietenerveld, Gieten het Rommeltje, Hijkerveld en Gees.

Ruilgebied

In een ruilgebied wordt grond verworven waarna deze door ruiling binnen de begrenzing van het natuurgebied wordt gebracht. In het integraal gebiedsplan zijn de gebieden Drentsche Aa, Scharreveld en Noordenveld aangewezen tot ruilgebied.

De DLG constateert dat de kansen op realisatie bij een gebied dat voor een groot deel nog verworven moet worden, met vele eigenaren, groter zijn dan voor een gebied waar nog enkele eigenaren over zijn. Van de aanwijzing van de ruilgebieden Noordenveld en Scharreveld heeft de DLG geen positieve effecten kunnen ervaren. Van het hebben van een ruilgebied in de Drentsche Aa wordt wel effect op een snellere verwerving in het natuurgebied verwacht.

De ervaringen in Scharreveld en Noordenveld wijzen uit dat het ruilgebied daar geen bijdrage levert aan een snellere verwerving. Voor de Drentsche Aa geldt dat het gebied inmiddels een landinrichtingsproject is geworden. In het project is sprake van een taakstelling van te kopen ruilgronden. Verder is ook in dit gebied de verwerving reeds vrij ver voortgeschreden.

In het integraal gebiedsplan worden geen ruilgebieden meer aangewezen.

Verbindingszones

Voor verbindingszones is in het verleden 300 ha natuurgebied gereserveerd. Deze reservering is overgenomen in het integraal gebiedsplan. In de dagelijkse praktijk blijkt dat er naast het quotum nog andere instrumenten worden benut om tot aanleg en inrichting van verbindingszones te komen, bijvoorbeeld in landinrichtingsprojecten via het landschapsplan. Van de oorspronkelijke reservering per verbindingszone is nagegaan of invulling van de zone heeft plaatsgevonden, dan wel dat de reservering gehandhaafd moet worden. Voor de invulling van verbindingszones is naast ander instrumentarium 34 ha quotum benut.

Het gereserveerde quotum voor verbindingszones wordt aangepast aan de actualiteit. Dat betekent dat voor de nog te realiseren lengte aan verbindingszones 3 ha/km blijft gereserveerd en dat het overige gereserveerde quotum beschikbaar komt voor benutting elders (60 km, 181 ha).

Probleemgebied

Aan het gebiedsplan is een kaart van de vastgestelde probleemgebieden toegevoegd. Deze kaart is vastgesteld door de minister van LNV. In verband met Brusselse richtlijnen wordt gewerkt aan actualisatie van de kaart.

Indien de kaart tijdig gereed is deze aan het ontwerp toevoegen, zo niet, dan aan het vast te stellen plan.

Nationaal landschapspatroom

Voor behoud, herstel en ontwikkeling van het NLP is in Drenthe een quotum van 300 ha beschikbaar. In het gebiedsplan is als bijlage 3 een tabel opgenomen met de voor de

verschillende doelstelling te besteden hectares. Waar sprake is van herstel van beekdalranden, is vooral ingezet op hermeandering. Hiervoor is in het Drentsche Aa-gebied 26 ha gereserveerd voor Rolder- en Amerdiep. Bij het begrenzen van gebieden in Hunze en Vledder en Wapserveense Aa is tezamen 180 ha besteed binnen de concrete begrensde gebieden. Dat betekent dat de uiteindelijke beheerder na verwerving bij de inrichting rekening zal moeten houden met de doelstellingen van het NLP.

In het Noordenveld is voor het landschapsplan van het project Veenhuizen 3 ha besteed en in het kader van herstel buitenplaatsen 10 ha voor het landgoed de Braak.

Nader beschouwing leert dat destijds voor herstel van esranden een te ruim quotum is opgenomen. Daarom het quotum voor herstel van esranden aanpassen en de rest verdelen over de andere onderdelen.

Op basis van de bestede hectares en opgedane ervaringen wordt bijlage 3 als volgt aangepast.

Gebied	Doel	Hectares
Drentsche Aa	Herstel beekdalranden	30
	Herstel esranden	10
Noordenveld	Herstel Veenhuizen inclusief ecologische verbindingzone	12
	Herstel beekdalranden	20
	Herstel esranden	10
	Herstel historische buitenplaatsen/landgoederen	15
Vledder en Wapserveense Aa	Herstel esranden	10
Totaal		107

5.4. Beheerspakketten per landschapseenheid (hoofdstuk 5.1)

In dit hoofdstuk worden de beheerspakketten gekoppeld aan de landschapseenheden. Daarnaast zijn hier een aantal randvoorwaarden opgenomen. Bij aanvragen en toetsen van aanvragen werden de volgende problemen ervaren.

"Ruime jas"-randen (reactie 5)

De huidige tekst van het gebiedsplan: om voor een beschikking randenbeheer in aanmerking te komen, moet de rand aansluiten aan een landschapselement. Deze formulering wordt door LASER als een pakketverzwaring aangemerkt en daarom niet toegestaan.

Het doel is het randenbeheer zodanig in te zetten dat er door het ontwikkelen van de rand een extra bescherming van het landschapselement plaatsvindt. Deze doelstelling blijft overeind.

De koppeling tussen landschapselement en rand wordt behouden en de huidige tekst wordt daartoe vervangen door: alleen langs hiervoor genoemde landschapselementen kan een randenpakket worden gesloten. Voor randenbeheer geldt dus een locatie-eis.

Natuurdoelen lange en korte termijn (reactie 13)

De indeling in landschapseenheden is gebaseerd op de kortetermijndoelen uit de natuur-, bos- en landschapsvisies. Er zijn (delen van) gebieden waar de kortetermijndoelen anders zijn dan de langetermijndoelen. Voor aanvragers van subsidie in begreemd natuurgebied zou een mogelijkheid geschapen moeten worden om zich meteen op de doelen uit de langetermijnvisie te richten.

Op basis van vergelijking zijn er elf gebieden te onderscheiden waar de korte- en langetermijn-doelen verschillend zijn. Voor bepaalde doelen uit de langetermijnvisie is het toepassen van het SN-pakket grootschalige natuur bijlage 21 een oplossing. Nader beschouwd werken de dan overblijvende verschillen voor de meeste gebieden niet zodanig uit in toe te passen beheerspakketten dat hiervoor in het integraal gebiedsplan een voorziening moet worden getroffen. Voor de eenvoud van het plan en om verwarring met een dubbele doelstelling te voorkomen, wordt voorgesteld geen doelstellingen gebaseerd op de langetermijnvisie in het gebiedsplan op te nemen.

Bijlage 21 van de SN wordt toegevoegd aan de tabel Beekdalen flora onder natuurgebied.

Pakketnummering (reactie 30)

In het gebiedsplan zijn de beheerspakketten genummerd volgens de SN en SAN. LASER handelt een andere nummering. Voor de duidelijkheid is in het gebiedsplan als bijlage een tabel met beide nummers opgenomen. De DLG heeft nu een voorstel ontwikkeld, waarbij in hoofdstuk 3.3. de natuurdoeltypen worden gekoppeld aan de landschapseenheden. Daardoor ontstaat ruimte om in hoofdstuk 4.2. zowel de nummering uit de regeling als de nummering van LASER neer te zetten. Volgen van het voorstel houdt de juridische koppeling van de pakketten aan de regelingen in stand en verbetert de leesbaarheid voor aanvragers.

Het DLG-voorstel wordt overgenomen en het plan wordt aangepast.

Knotbomenrij (reactie 31)

Verzoek om het pakket knotbomenrij mogelijk te maken. Hoewel een knotbomenrij niet typisch Drents is, bestaat tegen de toepassing van het pakket geen bezwaar. Bestaande knotbomenrijen kunnen dan in aanmerking komen voor beheerssubsidie.

Het pakket knotbomenrij wordt toegevoegd bij beekdalen flora en fauna en veldontginning grasland.

Alteveer en Korte Wijkjes (reactie 37)

De constructie in het gebiedsplan om pas weer overeenkomsten in de "ruime jas"-weidevogels te kunnen sluiten als het benutte quotum gedaald is tot beneden 135 ha, is een vreemde constructie. Genoemde constructie is destijds opgenomen om in alle "ruime jas"-gebieden met een weidevogeldoelstelling tot eenzelfde verhouding te komen van de oppervlakte van het "ruime jas"-gebied en de oppervlakte waarvoor een overeenkomst mogelijk is (1:6). De zeer grote verscheidenheid aan quota die door het vaststellen van gebiedsplannen landelijk is ontstaan, was voor LASER aanleiding om te verzoeken het aantal quota te beperken. Aan dit verzoek is door Drenthe voldaan door, evenals dat bij de "ruime jas"-essen al het geval was, voor te stellen voor "ruime jas"-weidevogels één quotum te hanteren.

Het voorstel aan LASER wordt verwerkt in het integraal gebiedsplan en dat betekent dat de tekst vereenvoudigd kan worden.

"Ruime jas"-weidevogels (reactie 38)

Bij de "ruime jas"-weidevogels is aangegeven dat een beschikking wordt afgegeven binnen ongestoorde open gebieden. De hiervoor opgenomen tekst leidt tot onduidelijkheid en moet helderder worden geformuleerd of de begrenzingen van de gebieden op de kaart moeten worden aangepast. Ook geeft de 100 m-eis problemen bij de uitvoering. Aanvragen worden voor gehele percelen ingediend. Ondernemers gebruiken het gehele perceel extensief. Door contact op te nemen met de aanvrager moet dan een 100 m-zone worden ingetekend. Vanwege de geschetste problemen in de uitvoering is gekeken of aanpassing van de begrenzing de uitvoerbaarheid kan vergroten. Bij de meeste gebieden is door het buiten begrenzing brengen van percelen gelegen tegen bedrijfsgebouwen, concentraties van bebouwing, grotere

wegen en bosjes, meer duidelijkheid te verkrijgen. Door voor de dan nog binnen de begrenzing liggende gebouwen geen 100 m-eis meer te stellen, wordt de uitvoerbaarheid sterk vergroot. Op de erven is geen beheerspakket mogelijk. De begrenzing van de "ruime jas"-weidevogels wordt aangepast. Een doelmatigheidstoets is dan niet meer nodig.

5.5. Stergebieden, andere reserveringen en nieuwe begrenzingen

Tijdens het overleg rond de actualisatie van het gebiedsplan zijn de partners gevraagd naar de mogelijkheid van concrete begrenzing van stergebieden en naar voorstellen voor nieuwe begrenzingen. Voorts zijn er een aantal gebieden waarvan na discussie in de CLG door GS is besloten om deze niet te begrenzen, maar wel aan te kopen indien de mogelijkheden zich voordoen en daarvoor quotum te reserveren.

De oppervlakte van de stergebieden en de andere reservering worden niet genoemd in het huidige gebiedsplan vanwege het feit dat er destijds nog quotum vrij beschikbaar was. Na de actualisatie is dat, als de voorstellen worden overgenomen, niet meer het geval.

Voor een volledig overzicht wordt in een bijlage van het gebiedsplan de oppervlakte van stergebieden en andere reserveringen opgenomen.

Stergebieden

In hoofdstuk 1.3. van het integraal gebiedsplan staat dat stergebieden onderdeel zijn van landinrichtingsplannen. Verwerving en mogelijkheden van toedeling zijn vooral bepalend voor de uiteindelijke concrete begrenzing. Aan de Landinrichtingscommissies die een stergebied in hun project hebben, is gevraagd in hoeverre nu reeds mogelijkheden van concrete begrenzing gezien worden. De Landinrichtingscommissies van de projecten Laaghalen, Odoorn, Stuifzand, Schoonebeek en Zuidwolde-Zuid hebben te kennen gegeven nu geen mogelijkheden te zien. De Landinrichtingscommissie Mars- en Westerstroom heeft naast voorstellen voor concrete begrenzing van het stergebied (reactie 90) ook gevraagd nog enkele andere gebieden te begrenzen (hieronder). De voorstellen voor invulling van het stergebied (207 ha) worden overgenomen.

Voorstellen voor nieuwe begrenzingen

Bij het opstellen van het integraal gebiedsplan bleek dat er nog grote behoefte was om gebieden te begrenzen. Destijds is alleen ingegaan op verzoeken van grondeigenaren. Voor de overige wensen is verwezen naar de actualisatie. Alleen de te honoreren voorstellen komen in dit hoofdstuk aan de orde. Daaronder ook de gebieden groter dan 4 ha van de "afrondingskaart". De wensen zijn zeer verschillend van karakter. Een groepering op basis van inhoudelijke kenmerken is moeilijk. Daarom is gekozen voor een indeling van integrale, sectorale, provinciale en particuliere voorstellen.

Integrale voorstellen

Landinrichtingscommissie Drentsche Aa

Anloërdiepje (reactie 81) 5 ha natuur (N), aanduiding beekdalen flora, Balloërveld (reactie 82) 3 ha N, aanduiding veldontginning grasland: voorstel om een tweetal landbouwenclaves te begrenzen. Hierdoor ontstaat een afgeronde eenheid natuurgebied en de directe landbouwkundige invloed op het natuurgebied wordt opgeheven.

Broekstukken Loon (reactie 83) 18 ha N, aanduiding beekdalen flora: bij optimalisering van de waterhuishouding van het Loonediep zullen percelen landbouwgrond in de Broekstukken

zodanig vernatten dat landbouwkundig gebruik moeilijk wordt. Gronden nu begrenzen en na verwerving de waterhuishouding optimaliseren.

Tynaarlo-Okkenveen (reactie 84) 33 ha N, aanduiding beekdalen flora: het Okkenveen ligt in een gebied dat omsloten wordt door de spoorlijn Assen-Groningen, de N34 en het beekdal van de Drentsche Aa. Het noordelijk gedeelte (bedrijf Koops) is reeds begrensd. Voor de inrichting van het gehele gebied, onder andere bestaande uit het verwijderen van de kade langs het beekdal, is aanwijzing van het resterende deel tot natuurgebied noodzakelijk. Het gebied is bij het opstellen van het Begrenzingsplan Drentsche Aa door de provincie voorgesteld. Begrenzing was destijds niet haalbaar.

Amen beekdal Amerdiep (reactie 85) 10 ha B, aanduiding beekdalen flora: het gebied heeft in het verleden deel uitgemaakt van provinciale voorstellen. Destijds bleek begrenzing niet haalbaar. De cultuurtoestand van de percelen is niet gewijzigd. Nu het verzoek uit het gebied komt, is het logisch dit over te nemen.

Landinrichtingscommissie Mars- en Westerstroom

In het kader van het Plan van toedeling ziet de Landinrichtingscommissie naast de invulling van de stergebieden nog een aantal mogelijkheden voor begrenzing. Deze gebieden zijn toegeëld aan Bureau Beheer Landbouwgronden en kunnen meteen na begrenzing worden overgedragen aan de natuurbeschermingsorganisaties.

Weersmaten (reactie 90) 3,9 ha N, aanduiding beekdalen flora, de voorgestelde aanvulling op het begrensde gebied vergroot de beheerbaarheid van het geheel. De toe te voegen percelen vormen een logische afronding.

Oostzijde Bart van Veenweg, (reactie 91) 1,9 ha N, aanduiding veldontginning grasland, het perceel is nodig om de waterhuishouding van de Weesplagen en de Oosterholten voor de natuur te kunnen optimaliseren.

Aalderstroom, Brinkmaten, (reactie 92 en 93) 3,1 ha N, en 17,3 ha B, aanduiding beekdalen flora, de gebieden liggen in het beekdal van de Aalderstroom. De Aalderstroom heeft een verbindende functie. Ten behoeve van deze functie wordt een tweetal stapstenen (N) aangelegd. De aanwijzing van het beekdal tot beheersgebied kan een ondersteuning zijn van de te verbinden functie.

Westerstroom, (reactie 94) 15 + 1,8 ha N, aanduiding beekdalen flora, op de kaart in het gebiedsplan en voorheen het begrenzingsplan is de begrenzing van dit deel van de Westerstroom niet juist weergegeven. De westzijde van het beekdal is begrensd tot beheersgebied en aan de oostzijde zou een op de natuurgerichte inrichting plaatsvinden via het landschapsplan. Het voorstel is nu om beide zijden te begrenzen tot natuurgebied en de mogelijkheden van het landschapsplan elders te benutten. Begrenzing van dit beekdal tot natuurgebied past beter bij het benedenstrooms gelegen natuurgebied Kerkhorsten en Huismaten. Het geeft mogelijkheden voor een optimalere inrichting.

Lange Maten, (reactie 95) het betreft twee gebieden die aansluiten aan het landschapselement de Lange Maten. Het oostelijk deel wordt via het landschapsplan gerealiseerd. Het voorgestelde westelijk deel (16,6 ha) ligt aan de overzijde van de Schapendijk. Het is onderdeel van een beekdal dat beneden de N31 begrensd is tot beheersgebied. Boven de N31 is nu geen begrenzing. Om de waterhuishouding in de Lange Maten goed in te kunnen richten, is begrenzing van

een deel van het beekdal aan de overzijde van de Schapendijk te begrenzen. Hiervoor is minimaal 12 ha nodig.

Genoemde 12 ha te begrenzen tot natuurgebied beekdalen flora.

Koemarsen, (reactie 96) 0,8 ha N, aanduiding beekdalen flora, het betreft een kleine afronding die voor beheer en ook voor de waterhuishouding van belang is.

Luibroekma, (reactie 97) 2,0 ha N, aanduiding beekdalen flora, en logische afronding van reeds begrensde gebied.

Westermars, (reactie 98) 14,1 ha, aanduiding beekdal flora, voor het gebied van de Aalderstroom en Westerstroom is een inrichtingsplan opgesteld. Daaruit blijkt dat indien in het natuurgebied de Kerkhorsten de peilen worden ingesteld die voor een goed natuurbeheer nodig zijn, worden de voorgestelde percelen te nat voor een goed landbouwkundig gebruik. Begrenzen tot natuurgebied lost in dit geval het probleem meteen op.

Landinrichtingscommissie Peize

In het overleg over de actualisatie heeft de Landinrichtingscommissie opgemerkt dat de begrenzing van het natuurgebied niet overal even logisch is. De commissie stelt op twee plaatsen aanpassing van de grens voor.

Ten noorden van Peize (reactie 99) 23 ha N, aanduiding beekdalen flora, het natuurgebied kan op adequate wijze worden afgerond, waarbij tevens een goede huiskavelsituatie in stand blijft. Het voorstel is inhoudelijk een goede oplossing voor de huidige rafelige rand van het natuurgebied.

Gebied aan de Zuiddijk (reactie 100) 27 ha N, aanduiding beekdalen flora, het voorstel betreft het begrenzen van een gebied aan de Zuiddijk. Het gebied sluit aan bij over de weg gelegen natuurgebied. Voorstel is meer een toevoeging dan een grenscorrectie. Op inhoudelijke gronden is deze toevoeging van natuurgebied akkoord.

Landinrichtingscommissie Roden-Norg

De Landinrichtingscommissie stelt voor een gebied bij het Leekstermeer te begrenzen. Verder werkt de commissie in het kader van een bedrijfsverplaatsing naar Lieveren mogelijkheden tot begrenzing uit.

Hooiweg (reactie 74) 40 ha B, aanduiding beekdalen fauna, besloten is om het gemaal dat het Matslootgebied bemaalt, niet te vernieuwen maar te handhaven. Deze beslissing is gerelateerd aan de ophoging van het gedeelte ten oosten van de Hooiweg met bietengrond. Het landbouwgebied ten westen van de Hooiweg zal niet worden opgehoogd. Daardoor komt het gebied qua drooglegging tussen de wal en het schip. Rondom het Leekstermeer komt nog een goede populatie weidevogels voor. Aanwijzing van het voorgestelde gebied tot beheersgebied kan bijdragen aan het handhaven en ontwikkelen van de populatie.

Lieveren (reactie 101)

Bij de invulling van de tweede fase is het gebied voorgesteld voor begrenzing tot reservaatgebied. Het bleek maatschappelijk niet haalbaar. Het bedrijf gelegen in het gebied is nu aangekocht. De aankoop van het bedrijf is gemotiveerd vanuit de mogelijkheid om een deel ervan te kunnen begrenzen. De provincie heeft de Landinrichtingscommissie voorgesteld bepaalde percelen te begrenzen. De Landinrichtingscommissie Roden-Norg werkt aan een bedrijfs-

verplaatsing naar het aangekochte bedrijf. Ze zal op basis van de bedrijfsverplaatsing een even-tueel aangepast voorstel tot begrenzing doen.

Hiervoor wordt quotum gereserveerd. De hoeveelheid quotum te baseren op het voorstel tot begrenzing dat de provincie aan de Landinrichtingscommissie heeft gedaan.

12 ha natuurgebied.

Landinrichtingscommissie Ruinerwold-Koekange

In de landinrichting Ruinerwold-Koekange is veel aandacht besteed aan het landschap(splan). In het overleg heeft de Landinrichtingscommissie gevraagd in een deel van haar gebied een "ruime jas"-landschap mogelijk te maken.

"Ruime jas"-landschap (reactie 28)

Gebied tussen Broekhuizen, Koekangerveld, de Koekoek/Sultansmeer en Blijdensteijn, te begrenzen tot landschapsgebied en "ruime jas"-gebied voor randenbeheer. Een landschappelijk fraai gebied, waarvan het landschap in het kader van de ruilverkaveling nog versterkt is.

De begrenzing van een landschapsgebied valt in Drenthe samen met de begrenzing van "ruime jas"-randen. Het is dan mogelijk ter ondersteuning van het beheer van het landschapselement langs het landschapselement een schrale rand te ontwikkelen. De landschapspakketten uit de SAN kunnen een bijdrage leveren aan behoud en ontwikkeling van het landschap. De landschapspakketten worden bij voorrang ingezet in gebieden Behoud en Herstel. Gelet op het globale karakter van kaart 7 uit het Structuurschema groene ruimte I valt het gebied binnen de gebieden Behoud en Herstel. Het gebied Behoud en Herstel loopt ten zuiden van het door de Landinrichtingscommissie voorgestelde gebied verder richting De Wijk. Voor dit landschap past ook een begrenzing tot landschapsgebied.

Het voorstel van de Landinrichtingscommissie wordt overgenomen en het gebied wordt verder richting De Wijk uitgebreid.

Landschapsgebied en "ruime jas"-randen Noord-Drenthe (reactie 144)

In de begrenzingenplannen Noord-Drenthe en Drentsche Aa waren de niet-begrensde delen binnen de begrenzing van het waardevol cultuurlandschap(WCL)-gebied aangemerkt als "ruime jas"-gebied voor landschapsonderhoud en randenbeheer. De begrenzing van het WCL-gebied is ongewijzigd overgenomen in het integraal gebiedsplan als landschapsgebied en als "ruime jas"-gebied voor randenbeheer. De gebieden Behoud en Herstel in Noord-Drenthe kennen een ruimere begrenzing dan het voormalige WCL-gebied. Aan de oostzijde van het gebied Behoud en Herstel loopt de grens door tot aan de rand van de Hondsrug. Aan de zuidzijde maakt het grootste deel van de landinrichting Mars- en Westerstream deel uit van de gebieden Behoud en Herstel.

De begrenzing van het landschapsgebied en het "ruime jas"-gebied randenbeheer wordt meer in overeenstemming gebracht met de begrenzing van de gebieden Behoud en Herstel.

Voor de "ruime jas"-randen (inclusief verbindingszones) wordt het quotum opgehoogd tot 250 ha.

Sectorale voorstellen

Dienst Landelijk Gebied

Veenhuizen (reactie 46), 3 ha N, aanduiding geen indeling in landschapseenheid. Het inrichtingsplan voor het project Veenhuizen is onder andere gericht op aanpassing en versterking van het landschap. Hiervoor is destijds 25 ha quotum natuurontwikkelingsproject uit NLP gereserveerd. De DLG heeft hiervan 3 ha benut. Deze worden op de kaart aangegeven.

HDL

Door de HDL zijn bij het opstellen van het integraal gebiedsplan een groot aantal knelpunten in beeld gebracht. Een deel van de knelpunten kan bij de actualisatie worden opgelost door begrenzing, dan wel reservering van quotum. Voor de resterende knelpunten zal in de toekomst een oplossing gevonden moeten worden met het op dat moment ter beschikking staande instrumentarium.

Witterveld (reactie 23)

Het is een waardevol gebied. Tot nu toe is het beheer een verantwoordelijkheid van de gemeente Assen. Deze zoekt nu naar mogelijkheden om eigendom en beheer voor de toekomst veilig te stellen. Eén mogelijkheid die verkend wordt is verkoop. Het beheer van het bestaande natuurgebied kent een aantal knelpunten. Er is nog geen hydrologisch onderzoek verricht, daarom is de plaats en de omvang van de knelpunten nog niet bekend. De oplossing van de knelpunten zal naar alle waarschijnlijkheid in verwerving of particulier natuurbeheer liggen. Hiervoor is dan een quotum natuurgebied nodig. De te verwerven cultuurgronden liggen in de invloedssfeer van de HDL.

Om in de toekomst toch over instrumentarium te beschikken wordt 15 ha quotum natuurgebied voor het Witterveld gereserveerd.

Oude Diep (reactie 48)

In het kader van het gebiedsgerichte beleid integrale gebiedsontwikkeling Oude Diep wordt in dit gebied gewerkt aan een goede samenhang in de te ontwikkelen natuur en ook wordt naar mogelijkheden gezocht voor een verdere ontwikkeling van de landbouw. Voor het bereiken van een goede samenhang is het gewenst om op ten minste een tweetal plaatsen een oppervlakte natuurgebied te begrenzen.

Het gebied De Weiden (Roode Brand) gelegen tussen het Linthorst Homankanaal en het VAM-terrein. De bovenloop van het Oude Diep is via een doorgang in het Linthorst Homankanaal weer aangesloten op de benedenloop. In de benedenloop is al aan hermeandering gedaan. In de Gebiedscommissie wordt gewerkt aan een visie voor het gebied De Weiden. Deze visie zal ook voorstellen tot begrenzing bevatten. Nu een voorstel tot concrete begrenzing opnemen in het gebiedsplan zal de visievorming nadelig kunnen beïnvloeden.

Voor begrenzing van het gebied De Weiden wordt 91 ha natuurgebied gereserveerd.

Aan de oostzijde van het Oude Diep ter hoogte van het bedrijf Zeldenrust is het beekdal tot aan de beek nog in landbouwkundig gebruik. Voor een goede inrichting (hermeandering) en voor een goed beheer van beek en beekdal gericht op behoud en ontwikkelen van natuurwaarden is begrenzing van een deel van het bedrijf tot natuurgebied gewenst.

Aangezien verwerving pas mogelijk is als het totale bedrijf kan worden verworven, wordt nu niet begreind maar wordt hiervoor 25 ha N quotum gereserveerd.

Zwartschaap (reactie 49)

De HDL heeft overeenstemming over de aankoop van een geheel bedrijf. Het bedrijf ligt in de hoek van de Diepweg en de Wijsterseweg en maakt deel uit van het landgoed Amshof. Erf en woning vallen buiten de aankoop. Het gekochte is nu begreind als beheers-gebied. De aankoop heeft plaatsgevonden op basis van de landgoedtitel. Het beheersgebied ligt omsloten door bestaande natuur en natuurgebied. Er dreigen kleine enclaves te ontstaan. Begrenzen tot natuurgebied biedt betere mogelijkheden voor inrichting en beheer en gaat het ontstaan van enclaves tegen.

De status beheersgebied wijzigen in 6 ha natuurgebied.

Scharrebroek (reactie 143)

Via de procedure van wijzigingen van eenvoudige aard is aan de CLG op verzoek van het de HDL een voorstel voorgelegd om een deel van het Scharrebroek te begrenzen tot natuurgebied. De CLG heeft hierover positief geadviseerd met als kanttekening dat pas tot begrenzing kan worden overgegaan als de eigenaar een schriftelijk verzoek heeft ingediend. Een dergelijk verzoek is tot op heden niet ontvangen. Verwerving van het gebied is nog steeds gewenst. Hiervoor een quotum van 21 ha natuurgebied reserveren.

Natuurmonumenten*Leggelderveld (reactie 54)*

Het voorstel heeft betrekking op het invullen van een deel van de verbindingzone Leggelderveld - Drents-Friese Wold. Het voorstel komt erop neer dat een nieuw perceel wordt begrensd en van een ander perceel de begrenzing wordt opgeheven. Het nieuw te begrenzen deel past goed in de verbindingzone. Het opheffen van de begrenzing heeft geen nadelige gevolgen voor de beheerbaarheid.

Nieuw begrenzen tot natuurgebied 4 ha en van 7 ha de begrenzing opheffen.

Hennehorst (reactie 61)

Een deel van het gebied de Hennehorst sluit zowel landschappelijk als met de natuurdoelstelling goed aan bij het eronder gelegen beheersgebied. Dit gedeelte nu begrenzen tot beheersgebied 19 ha aanduiding beekdalen flora.

Staatsbosbeheer*Oostervoortsediep (reactie 70)*

Om het waterpeil in de bovenloop van het Oostervoortse Diep op termijn te kunnen aanpassen, is verwerving van een tweetal gebieden een voorwaarde. Een gebied ter grootte van 10 ha, gelegen in de Peester Veltmaden, zou hiervoor nieuw begrensd moeten worden tot natuurgebied met de aanduiding beekdalen flora. Het gebied ligt in het herinrichtingsproject Roden-Norg.

Het tweede gebied ligt aan het begin van de Broekenloop ten westen van Zeijen. De status hier wijzigen van beheersgebied naar 13 ha natuurgebied.

Zowel nieuw begrenzen als de status wijzigen.

Voorstellen "afrondingenkaart" (reactie 72)

De percelen cultuurgrond op de "afrondingenkaart" zijn nagelopen op de wenselijkheid tot begrenzing. Op basis van verschillende criteria komen de volgende percelen in aanmerking: 5,2 ha in het bosgebied bij Mensinge te Roden, 4,5 ha nabij de Torenweg te Eext, 5,1 ha tegen de boswachterij Smilde, 5,5 ha tegen het Olderdievelveld, 4,9 ha in het Dalerveense Veen en 6,8 ha tegen het Oosteindseveen.

Deze percelen tezamen, groot 32 ha, begrenzen tot natuurgebied.

Waterschap*Verbindingszone Fochteloërveen-Slokkert (reactie 64)*

Aan genoemde verbindingszone wordt gewerkt. Deze behoort niet tot die zones, waarvoor 3 km/ha is gereserveerd. Het betreft een natte verbinding. De realisatie van de verbindingszone wordt zodanig van belang geacht dat hiervoor quotum uit het NLP beschikbaar wordt gesteld.

Randvoorwaarde voor de te ontwikkelen verbindingzone is dat deze moet passen in het concept Veenhuizen.

Hiervoor wordt 2 ha natuurgebied uit het NLP gereserveerd.

Anreep-Ekehaar (reactie 75)

Bij het viaduct over de weg van Anreep naar Ekehaar zorgt een gemaaltje voor de watervoorziening van het oorspronkelijke beekdal. Begrenzing van een aantal percelen in de omgeving van het viaduct maakt een meer natuurlijke afwatering mogelijk. Verwerving en inrichting van de percelen is verder van belang voor de wenselijk geachte verbinding naar het Geelbroek (uit: tien kansen voor het Deurzerdiep).

Een aantal percelen, groot 12 ha, begrenzen tot natuurgebied met de aanduiding beekdalen flora.

Elperstroom (reactie 76)

De percelen zijn reeds eerder door de provincie voorgesteld. Begrenzing bleek destijds niet mogelijk. Het is voor de blauwgraslanden in de Reitma en Stroetma nog steeds van belang dat de waterpeilen worden aangepast. Een gebied (Halenveldje) aan de westzijde van de Elperstroom wordt dan te nat om landbouwkundig te kunnen gebruiken. Begrenzen tot natuurgebied en daarna verwerving maken het instellen van de gewenste peilen mogelijk.

Het Halenveldje (25 ha) begrenzen tot natuurgebied met de aanduiding beekdalen flora.

Voorstellen provincie

Omdat er nog in ruime mate quotum beheersgebied beschikbaar is, is bij het overleg vooral aangedrongen op voorstellen voor begrenzing van beheersgebied. Voor begrenzing tot beheersgebied komen vooral gebieden in aanmerking waar het beheer gericht kan worden op akkerkruiden of op weidevogels. De ontvangen voorstellen vragen maar een beperkte hoeveelheid quotum. Door de provincie zijn hieraan nog voorstellen toegevoegd.

Drentsche Aa (reactie 69)

Het betreft een voorstel om de essen gelegen in Nationale Beek- en Esdorpenlandschap te begrenzen als "ruime jas"-essen. Het betreft de Ballooëresch, de Looneres, de Nijlanderesch, de Noorderesch van Rolde, de Oosteresch van Anderen, de es van Oudemolen en de es van Taarlo. Uitgaande van de doelstellingen van het Nationale Beek- en Esdorpenlandschap past een "ruime jas"-begrenzing. Via de "ruime jas"-begrenzing kan behoud en ontwikkeling van akkerkruiden gestimuleerd worden. In rapport van Bureau Bakker: "Drentse essen, toepassingsmogelijkheden voor natuur en landschap" zijn deze essen als Relatienota waardig beoordeeld. Vorengenoemde essen te begrenzen als "ruime jas"-gebied essen. Zoekgebied 640 ha, bijbehorend quotum 80 ha beheersgebied.

Hunzeproject (reactie 113)

In het kader van het Hunzeproject hebben de HDL en de gemeente Tynaarlo verzocht om voor een mogelijke aankoop 8 ha quotum natuurgebied te reserveren. Indien de aankoop wordt gerealiseerd, wordt een inhoudelijke bijdrage geleverd aan ontwikkeling van natuur en landschap. In verband met de lopende onderhandelingen is de reservering van het quotum toegezegd. De toegezegde reservering wordt in het integraal gebiedsplan opgenomen.

Noord-Drenthe, De Bitse en Spijker (reactie 102)

De gebieden De Bitse en Spijker bestaan uit kleine percelen grasland met veel landschapselementen. Het zijn graslanden op potklei en deze bieden bij een aangepast beheer goede mogelijkheden voor de bij deze grondsoort horende natuur. De Landinrichtingscommissie

Roden-Norg is, voorzover de gebieden binnen de begrenzing van hun plan ligt, van mening dat aanwijzing tot beheersgebied past. Deze natuur is te ontwikkelen in de agrarische bedrijfsvoering, daarom is een begrenzing tot beheersgebied voldoende.

De Bitse en Spijker begrenzen tot 228 ha beheersgebied met een aanduiding beekdalen flora.

Akkerkruiden (reactie 112)

In Drenthe wordt het beheer gericht op akkerkruiden alleen toegepast op essen. In het rapport "Drentse Essen, toepassingsmogelijkheden voor natuur en landschap" zijn onderstaande essen als Relatienota waardig beoordeeld.

De zuides van Drouwen en de essen van Elp en Grolloo worden begrensd als "ruime jas"-essen. Zoekgebied 500 ha, beschikbaar quotum 63 ha B.

Weidevogels

Op basis van inventarisaties en gebiedskennis is gekeken of er nog gebieden in aanmerking zouden kunnen komen voor een begrenzing tot beheersgebied of "ruime jas"-gebied ten behoeve van weidevogels. Alleen een reeds eerder voorgesteld gebied in de omgeving van het Vorrelveen voldoet nog aan de criteria. De maatschappelijke weerstand tegen begrenzing was destijds zo massaal dat besloten is niet tot begrenzing over te gaan. Gelet hierop wordt nu geen voorstel tot begrenzing gedaan.

Particuliere voorstellen

Bij de evaluatie is ook een verzoek tot begrenzing van particulieren ontvangen.

Gasselterveld (reactie 109)

De eigenaar heeft aansluitend aan de staatsbossen gronden toegedeeld gekregen in de ruilverkaveling Gieten-Gasselte. Hij heeft hierop een gevarieerde vegetatie met orchideeën tot ontwikkeling gebracht. In samenwerking met de eigenaar/gebruiker wordt nu gevraagd om aanliggende gronden te begrenzen. Het doel is om ook hier een gevarieerde vegetatie te ontwikkelen en een vlinderboerderij te stichten. Aan de planologische inpassing van de vlinderboerderij wordt gewerkt. De abiotische omstandigheden voor het ontwikkelen van graslandvegetaties zijn, mede vanwege de aanwezigheid van een leemlaag en het schone water vanuit de boswachterij, gunstig. Gedacht wordt het project als particulier natuurbeheer te realiseren. Mocht het niet van de grond komen, dan is Staatsbosbeheer (SBB) de eerstgegadigde voor de begrensde gronden. Bij realisering zal door verwerving van passende ruilgrond ook een verbetering van de verkavelingssituatie van de eigenaar/gebruiker opleveren.

Het perceel wordt begrensd tot natuurgebied met een aanduiding veldontginning grasland (9 ha).

Uffelte (reactie 60)

Verzoek om een deel van het beekdalletje ten zuiden van Uffelte te begrenzen tot beheersgebied.

Het betreft een relatief smal en landschappelijk fraai beekdal gelegen tegen de bossen. Begrenzing tot beheersgebied kan bijdragen aan behoud en ontwikkeling van het beekdal. Bij begrenzing ook het gedeelte aan de overzijde van de weg gelegen tegen het bos meenemen tot aan de paardenwei. Het gedeelte tegen de bebouwing niet begrenzen.

Het beekdalletje wordt begrensd tot beheersgebied met een 9 ha B, aanduiding beekdal flora.

5.6. Bestaande begrenzingsen

Vanaf ongeveer 1980 heeft begrenzing van gebieden plaatsgevonden door het vaststellen van beheersplannen en begrenzingenplannen. Bij herziening van deze plannen is steeds gekeken of de status en begrenzing van de gebieden nog passend zijn. Aanpassingen van status en begrenzing heeft in beperkte mate plaatsgevonden. In het overleg over de actualisatie is een aantal gebieden in beeld gebracht die voor aanpassing in aanmerking kunnen komen. Op basis van het overleg wordt het volgende voorgesteld.

Landinrichting Drentsche Aa

Ecologische verbindingszone Geelbroek (reactie 88)

De Landinrichtingscommissie Drentsche Aa wijst in tien kansen voor het Deurzerdiep op de verbinding tussen het Geelbroek en het Deurzerdiep. Het voorstel van het waterschap om bij het viaduct een oppervlakte natuurgebied aan te wijzen, kan versterkt worden door het beheersgebied aan de noordzijde te wijzigen in natuurgebied.

Deze wijziging wordt doorgevoerd van 13 ha beheersgebied naar natuurgebied.

Landinrichting Ruinerwold-Koekange,

Ruinerweide (reactie 131)

De kavelovergang in het kader van het Plan van toedeling heeft plaatsgevonden. De toedeling van het natuurgebied Ruinerweide aan SBB is niet gelukt, omdat het gebied aan de huidige eigenaar moest worden toegedeeld. Na de begrenzing hebben in de loop der jaren in het gebied zodanige ingrepen plaatsgevonden dat een statuswijziging voor de hand ligt.

De status wordt gewijzigd van natuurgebied in beheersgebied (41 ha).

Broekhuizen (reactie 115)

Het gebied Broekhuizen is ten onrechte ingedeeld in de landschapseenheid veldontginning heide. In het gebied liggen enkele kleinere essen en de rest behoort tot de landschapseenheid veldontginning grasland. Het gebied is op één perceel na toegedeeld aan particuliere eigenaren. Gelet op de te bereiken natuurdoelen en de recente toedeling ligt statuswijziging van natuurgebied naar beheersgebied voor de hand.

De status wordt gewijzigd van natuurgebied in beheersgebied en de landschapsindeling te wijzigen (15 ha).

Dal van de Koekanger Aa (reactie 130)

In het dal van de Koekanger Aa liggen twee zeer kleine geïsoleerde gebiedjes. Door de provincie is voorgesteld om de begrenzing van beide gebiedjes op te heffen. De Landinrichtingscommissie adviseert echter om de begrenzing te handhaven en van het oostelijk gelegen gebied de status te wijzigen van natuurgebied in beheersgebied.

Het advies wordt gevolgd. 2 ha van natuurgebied naar beheersgebied.

Landinrichting Beneden Egge en Zuidwolde-Noord

Lage Veen en Leijen (reactie 117)

Door de provincie is voorgesteld om van de gebieden Lage Veen en Leijen de status te wijzigen van natuurgebied in beheersgebied. De Landinrichtingscommissie adviseert om de status van de gebieden niet te wijzigen. Het Drentse landschap is er ten principale op tegen om reservaatgebied te wijzigen in beheersgebied. Uitzondering hierop kunnen Lage Veen en Leijen zijn.

Voorgesteld wordt het advies van de Landinrichtingscommissie voor het gebied Lage Veen niet te volgen. Begrenzing en status van de gebieden zijn gebaseerd op de te bereiken natuurdoelen. Voor het gebiedsplan zijn de natuurdoelen op de korte termijn bepalend geweest. In principe staan de natuurdoelen daarmee vast. Toch kunnen gewijzigde omstandigheden aanleiding zijn om begrenzing en status opnieuw te beoordelen. De waterhuishouding van het gebied Lage Veen is door de aanleg van de Hoogeveense Vaart zodanig gewijzigd dat de natuurdoelen die nog gehaald kunnen worden niet meer de status natuurgebied rechtvaardigen. Uitgangspunt daarbij is dat de reeds verworven gronden weer worden afgestoten en de subsidie voorzover ontvangen, wordt terug betaald.

De status wijzigen van natuurgebied in beheersgebied (41 ha).

De abiotische omstandigheden in het gebied De Leijen zijn niet wezenlijk gewijzigd. Voor De Leijen wordt het advies van de Landinrichtingscommissie gevolgd.

Landinrichting Mars- en Westerstroom

Westerstroom (reactie 132)

Een deel van het gebied langs de Westerstroom is begrensd tot beheersgebied. De voorgestelde statuswijziging hangt samen met het voorstel voor begrenzing van nieuw natuurgebied (reactie 97). De bij die reactie genoemde argumenten gelden ook hier (-21 ha B + 21 ha N).

Opheffen begrenzing (reactie 133)

In verband met problemen met de toedeling wordt voorgesteld om de begrenzing van 0,6 ha natuurgebied op te heffen. Een perceel beheersgebied vormt één geheel met het niet begrensde voorliggende perceel en wordt ook als één geheel gebruikt (-0,6 ha N en - 3,8 ha B).

Oosterhesselerlanden (reactie 119)

Toedeling aan een natuurbeschermingsorganisatie in het beheersgebied is op zich geen aanleiding om de status te wijzigen. Voor de Oosterhesselerlanden komt daar nog bij dat de doelstelling gericht is op behoud en ontwikkeling van een goede weidevogelpopulatie. Het daarvoor benodigde beheer kan uitstekend door landbouwers worden uitgevoerd. De aanduiding beheersgebied is dus terecht. Het deel dat in het kader van compensatie verdubbeling N37 is verworven, behoort uit de begrenzing te worden gehaald. Van 16 ha vervalt de status beheersgebied.

SBB

Hezenes, (reactie 125)

De Hezenes is ingedeeld in de landschapseenheid essen. Een dergelijke indeling betekent enkele gebieden uitgezonderd dat de status beheersgebied voldoende is om de gewenste natuurdoelen te bereiken. In het natuurgebied Hezenes zijn nog geen percelen verworven.

De status wordt gewijzigd van natuurgebied in beheersgebied (23 ha).

Zwiggelerveld (reactie 127)

Bij begrenzing was indertijd de gedachte om het gebied aan te kopen en te bebossen. In het gebiedsplan is het gebied aangegeven met alleen de aanduiding natuurgebied. Voor bebossing is nu geen begrenzing meer nodig. De ligging van het perceel is zodanig dat naar de huidige landschappelijke inzichten gebruik als grasland beter past. In het grasland zijn niet zodanige

natuurwaarden te ontwikkelen dat de begrenzing gehandhaafd moet worden. Er heeft nog geen verwerving plaatsgevonden. De status natuurgebied wordt opgeheven (10 ha).

Witteveen bij Grolloo (reactie 128)

Het gebied is destijds begrensd tot reservaatgebied om te kunnen bebossen. Een verdere afronding van het gebied door middel van bebossing door SBB wordt nu niet meer noodzakelijk gevonden. Particuliere eigenaren hebben de mogelijkheid om te bebossen zonder dat hiervoor begrenzing nodig is.

De begrenzing van de niet verworven delen wordt opgeheven (6 ha N).

Provincie

Frederiksoord (reactie 135)

Het gebied Moerhoven bestaat uit twee geografisch te onderscheiden gebieden, te weten De Dellen en het gebiedje Nijensleek. Een deel van De Dellen is begrensd tot natuurgebied (6 ha), de rest en het gebiedje Nijensleek tot beheersgebied (16 ha). In de beschrijving van het gebied is destijds al aangegeven dat de ontwikkeling van natuurwaarden onder druk stond vanwege een toename van de voedselrijkdom. Door de geïsoleerde ligging in het grotere landbouwgebied zijn in het natuurgebied de gewenste doelen niet meer te realiseren.

Van de niet verworven delen wordt de status natuurgebied gewijzigd in beheersgebied. Hierdoor komt 6 ha quotum natuurgebied beschikbaar.

Boerenveensche Plassen (reactie 137)

Aan de westzijde van de Boerenveensche Plassen is een aantal percelen begrensd tot natuurgebied. Het is de bedoeling om op die manier een verbinding te maken tussen de Boerenveensche Plassen en het Spaarbankbos. In de landinrichting Stuifzand wordt gewerkt aan het Plan van toedeling. Verwacht wordt dat de desbetreffende gronden niet vrij gemaakt kunnen worden. Bij nader inzien is de begrenzing voor de verbinding aan de ruime kant. De verbinding tussen Boerenveensche Plassen en Spaarbankbos wordt smaller begrensd. Hierdoor komt 14 ha quotum natuurgebied beschikbaar.

Ansen-De Plantage (reactie 136)

De Plantage tegen de es van Ansen is aangewezen als beheersgebied. De Plantage wordt nu ingericht als landgoed. Een aanzienlijk deel van het landgoed wordt bebost. Voor dat gedeelte kunnen geen beschikkingen die in beheersgebied mogelijk zijn, meer worden aangevraagd. De begrenzing van de beboste delen wordt opgeheven. 12 ha beheersgebied.

Schimmelarij (reactie 129)

De Schimmelarij bestaat uit restanten hoogveen met ertussen ontgonnen percelen. De begrenzing van het gebied is te gering van omvang om tot herstel van hoogveenvegetaties te komen. De ontgonnen percelen zijn begrensd om tot een afgeronde eenheid te komen. Deze afronding kan ook bereikt worden, indien de percelen bebost worden. Voor bebossing is geen begrenzing noodzakelijk.

De begrenzing van het natuurgebied wordt opgeheven. 17 ha natuurgebied komt beschikbaar.

Hollandscheveld reservering natuurgebied

Bij de Globale aanwijzing van relatienotagebieden en natuurontwikkelingsprojecten in Drenthe is 50 ha reservaatgebied voor Hollandscheveld gereserveerd. Deze reservering is tot nu toe niet omgezet in voorstellen tot concrete begrenzing. De voor begrenzing in aanmerking komende gronden zijn voor een groot deel opgenomen in het Compensatieplan verdubbeling N37.

Deze worden daarom niet meer voorgesteld voor begrenzing. Ook voor de niet in het compensatieplan opgenomen percelen wordt geen voorstel tot begrenzen gedaan.

Besloten is de reservering op te heffen. Daarmee komt een quotum van 50 ha natuurgebied beschikbaar om elders in te zetten.

"Ruime jas"-weidevogels (reacties 138, 139, 140)

Van de concreet en als "ruime jas" begrensde gebieden met een weidevogeldoelstelling is op basis van inventarisaties en gebiedskennis nagegaan in hoeverre handhaven van de begrenzing nog wenselijk is. Van een drietal gebieden is mede als gevolg van de abiotische omstandigheden de populatie van de weidevogels sterk afgenomen. Het betreft een deel van het "ruime jas"-gebied bij Nijeveen en wel het gedeelte gelegen langs de spoorlijn, het gebied De Korte Wijkjes, nabij Hollandscheveld en gebieden in de landinrichting Schoonebeek.

De "ruime jas"-begrenzing van deze gebieden wordt opgeheven. Hierdoor vermindert het zoekgebied met 430 ha. Het totale zoekgebied voor de "ruime jas"-weidevogels blijft 4.500 ha. Hiervoor benodigd quotum 750 ha.

5.7. Kaartbijlage gebiedsplan

In het vigerende gebiedsplan is op de kaartbijlage van de gebieden de begrenzing, de status en de indeling in landschapseenheden weergegeven. Door het ontbreken van de bestaande bos- en natuurgebieden maakt het geheel een verbrokkelde, weinig samenhangende indruk. Om tot een beter beeld te komen, worden aan de kaart van het geactualiseerd integraal gebiedsplan de bestaande bos- en natuurgebieden, zoals aangegeven op de ontwerp-POP-kaart, toegevoegd.

5.8. Quotum geactualiseerd plan

Na het doorvoeren van de in het voorgaande voorgestelde wijzigingen is het Drentse quotum beheers- en natuurgebied als volgt verdeeld.

	Beheersgebied	Natuurgebied
Stand per 1 januari 2003	8.240	13.337
Reservering stergebieden		596
Reservering overig		314
Reservering grutto en ganzen	438	
Reservering NLP		107
Reservering verbindingszones		181
Vrij beschikbaar	427	0
Totaal	9.105	14.535

5.9. Aanpassing indeling in landschapseenheden

Bij het opstellen van het integraal gebiedsplan zijn de beheers- en natuurgebieden ingedeeld in landschapseenheden. Bij het voorbereiden van subsidieaanvragen bleken delen van gebieden niet goed te zijn ingedeeld. Voor de volgende gebieden wordt voorgesteld om de landschapseenheid te wijzigen.

- Jarrens Middelvennen (reactie 126). Op basis van de toen aanwezige kennis is voor dit gebied gekozen voor een botanische doelstelling. Nu de toekomstige beheerder aangeeft

dat deze doelstellingen onder de huidige omstandigheden niet haalbaar zijn.

Is er aanleiding om de doelstelling te wijzigen en in het begrenzingenplan voor dit gebied te kiezen voor een op faunagericht beheer. Gelet op de bestuurlijke afspraken de status Natuurgebied handhaven. De aanduiding wijzigt van beekdalen flora naar beekdalen fauna.

- Achterste Veld bij de Klencke (reactie 145). Het destijds als natuurontwikkelingsproject begrensde gebied is geen beekdal. Hetzelfde geldt voor een verderop gelegen gebiedje. De aanduiding wijzigt van beekdalen flora naar veldontginning grasland.
- Berkenheuvel (reactie 146). In het Wapserveld bij de Rijckmanshoeve zijn percelen ingedeeld in beekdalen flora. Het betreft echter veldontginningen. Een deel te wijzigen in veldontginning heide.
- Mantinge (reactie 149). Het begrensde gebied boven het Mantingerveld richting Mantinge is een veldontginning. De mogelijkheden om hier heide te ontwikkelen, worden bij nader inzien niet hoog ingeschat. De indeling wijzigt in veldontginning grasland.
- Middenraai (reactie 150). Het gebied langs de Middenraai is een hoogveenontginning. De beheerder heeft als doelstelling het gebied te vernatten en een mozaïek van halfnatuurlijk grasland, moeras en struweel te ontwikkelen. In de Gebiedsvisie korte termijn heeft het gebied de aanduiding parklandschap. Het omschreven doel past binnen deze aanduiding. Om een passender pakketkeuze mogelijk te maken, wordt van het gebied tussen de waterleiding en de weg de indeling gewijzigd in veldontginning grasland.
- Holtinge (reactie 154). Het noordelijk deel van het begrensde gebied bij Holtinge is inderdaad een es. De indeling te wijzigen in essen.
- Oosterzand (reactie 155). Het begrensde gebied oostelijk van de Blauwe Haan is meer een veldontginning dan een deel van het beekdal. De indeling te wijzigen in veldontginning grasland.
- Anholt (reactie 156). Het begrensde gebied gelegen bij de Galgenberg. Genoemde percelen behoren niet tot het beekdal. De indeling te wijzigen van beekdal flora in veldontginning grasland.
- Anserveld (reactie 157). Het gebiedje ten westen van Witteveen is geen es. De indeling wijzigt van es naar veldontginning grasland.
- Ruinerwold Koekange (reactie 159). De aanduiding veldontginning heide klopt niet voor dit gebied. Er liggen essen en voor het overige is het veldontginning grasland. Conclusie: de indeling aanpassen.
- Ansen (reactie 160). Het gebied de Plantage ligt tegen de es, maar is geen es. De indeling wijzigt van es naar veldontginning grasland voor het gedeelte waarvan de begrenzing niet wordt opgeheven.
- De Wijk (reactie 161). De es van de Wijk is aangegeven als beekdalen flora en de veldontginningen erboven als es. De indeling wordt aangepast.

6. OVERIG

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op een aantal op zich staande onderwerpen die een relatie hebben met het natuur- en landschapsbeleid.

"Afrondingenkaart"

De provincie heeft enkele jaren geleden samen met het Ministerie van LNV de inmiddels ingetrokken "afrondingenkaart" gemaakt. Doel van deze kaart was het eenvoudiger kunnen beoordelen van de aankoopwaardigheid van natuurterreinen, bossen, landgoederen en kleine oppervlakten landbouwgrond die buiten de Relatienota en natuurontwikkelingsprojecten vallen, maar een afronding zijn van bestaande natuurgebieden. Aan de statencommissie is destijds toegezegd dat bij de actualisatie van het gebiedsplan nagegaan zal worden in hoeverre op de "afrondingenkaart" opgenomen percelen cultuurgrond groter dan 4 ha in aanmerking komen voor begrenzing.

De gezamenlijke oppervlakte van de percelen groter dan 4 ha op de "afrondingenkaart" is 487 ha. Bij de uitwerking bleek dat 22 ha ten onrechte als cultuurgrond was aangemerkt. Voor een oppervlakte van 32 ha is reeds in andere plannen een oplossing gevonden. Verder is inmiddels reeds 57 ha concreet begrensd. Van de resterende oppervlakte is nagegaan in hoeverre die voor begrenzing in aanmerking komt. Hiervoor is overlegd met het de HDL, de Vereniging Natuurmonumenten en SBB. Als gevolg van het overleg wordt voorgesteld de volgende percelen te begrenzen en verder is het standpunt van het de HDL ten aanzien van percelen op de "afrondingenkaart" als NB toegevoegd. De volgende percelen van de "afrondingenkaart" zijn in het hoofdstuk Voorstellen nieuwe begrenzing opgenomen: perceel in het bosgebied bij Mensinge-Roden 5,2 ha, perceel nabij de Torenweg in Eext 4,5 ha, perceel tegen boswachterij Smilde 5,1 ha, perceel liggend in het Dalerveense Veen 4,9 ha, perceel Oldendieerveld 5,5 ha en perceel tegen het Oosteindsche Veen 6,8 ha, tezamen groot 32 ha.

N.B.

De HDL heeft ten aanzien van de cultuurgronden groter dan 4 ha op de "afrondingenkaart" het volgende naar voren gebracht. De cultuurgronden op de "afrondingenkaart" groter dan 4 ha hebben alle betrekking op de landgoed discussie; het gaat uitsluitend om cultuurgronden waarvoor in het verleden bij verwerving altijd de landgoedtitel werd gehanteerd. Zo is het uitgangspunt van het (rijks)beleid tot dusverre altijd geweest en daarom behoren deze oppervlaktes op de "afrondingenkaart". Wanneer sprake is van een beleidswijziging, zal het Ministerie van LNV dit kenbaar moeten maken. De HDL heeft destijds geen relatienota-achtige percelen voorgesteld voor de "afrondingenkaart". Begrenzing van de voorgestelde percelen is volgens haar nu dan ook niet aan de orde.

Verdeling begrensd natuurgebied over de natuurbeschermingsorganisaties.

Bij de vaststelling van het geactualiseerde gebiedsplan is nagegaan op welke wijze de oppervlakte natuurgebied over de terreinbeherende organisaties is verdeeld. In de uiteindelijke verdeling zijn reserveringen en stergebieden als volgt meegerekend:

SBB	7.046 ha	49%
de Vereniging Natuurmonumenten	3.624 ha	25%
de HDL	3.747 ha	26%

Conclusie: door het vaststellen van het geactualiseerde gebiedsplan wordt een zodanige verdeling over de natuurbeschermingorganisaties bereikt dat voldaan is aan de destijds voorgestelde verdeling.

Aan de minister van LNV wordt meegedeeld dat de provincie Drenthe hiermee aan haar verplichtingen heeft voldaan.

Ecologische hoofdstructuur en planologie

In het Natuurbeleidsplan (NBP) (1990) is voor het eerst sprake van het realiseren van een ruimtelijk stabiele en samenhangende EHS als hoofdlijn van beleid. Tot de EHS behoren kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingszones.

De ligging van de EHS is met een globale gebiedsaanduiding op de bij het NBP behorende kaarten aangegeven. In de kerngebieden zijn opgenomen de waardevolle agrarische cultuurlandschappen die in aanmerking kunnen komen voor aanwijzing als relatienotagebied in de tweede fase van de Relatienota. Hiervoor is ruimte voor circa 200.000 ha op kaart aangegeven. Dit is ruimer dan het uiteindelijke beleidsdoel van de tweede 100.000 ha. Deze tijdelijke ruimere omvang wordt gehanteerd om de nodige ruimte te hebben voor de ecologische en bestuurlijke vertaling in concrete beheersplannen (ex Regionaal Bureau Onderwijs '88) en de uitwerking in het kader van de ruimtelijke ordening.

De beschrijving van de EHS in het provinciale NBP wijkt niet wezenlijk af van die in het NBP.

In recente discussies onder andere over het Uitbreidingsplan Buitenvaart is het al dan niet tot de EHS behoren van het als "ruime jas" begrensde gebied punt van discussie. Bij het opstellen van het NBP was er nog geen sprake van "ruime jas"-gebieden.

In het ontwerp-Structuurschema groene ruimte II is ten aanzien van de EHS de volgende lijn ontwikkeld. Tot de EHS worden gerekend:

- bestaande bos- en natuurgebieden en landgoederen zoals opgenomen in de provinciale uitwerkingen;
- nieuwe natuurgebieden met functiewijziging voorzover begrensd door de provincies (natuurontwikkeling en reservaten);
- nieuwe natuurgebieden zonder functiewijziging (beheersgebieden) en de compacte "ruime jas"-gebieden ("ruime jas"-beheersgebieden waar in 100 ha gebied minimaal 20 ha subsidieruimte voor beheer ligt (voorzover gelegen binnen de bruto EHS));
- ecologische verbindingszones voorzover deze de natuurgebieden van de EHS met elkaar verbinden;
- Noordzee en overige grote wateren.

Conclusie

De "ruime jas"-gebieden in Drenthe kennen alle per 100 ha een kleinere subsidieruimte dan 20 ha en behoren zoals steeds door de provincie verwoord niet tot de EHS.

Om de discussie over het al dan niet tot de EHS behoren van de "ruime jas"-gebieden tot een einde te laten, wordt in het integraal gebiedsplan opgenomen dat de "ruime jas"-gebieden niet tot de EHS worden gerekend.

1. Afkortingwijzer

CLG	Commissie Landelijk Gebied
DLG	Dienst Landelijk Gebied
EHS	ecologische hoofdstructuur
GS	gedeputeerde staten
HDL	Stichting "Het Drentse Landschap"
IPO	Interprovinciaal Overleg
LNv	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
N	natuur
NBP	Natuurbeleidsplan
NLP	Nationaal landschapspatroom
Rbon	Regeling beheersovereenkomsten en natuurontwikkeling
SAN	Subsidieregeling agrarisch natuurbeheer
SBB	Staatsbosbeheer
SN	Subsidieregeling natuurbeheer
WCL	waardevol cultuurlandschap

mh/coll.

Natuur- en landschapsdoelen in Drenthe

Integraal gebiedsplan

Ontwerp



PROVINCIE DRENTHE

NATUUR- EN LANDSCHAPSDOELEN IN DRENTHE

Integraal gebiedsplan

Ontwerp

Datum: mei 2002

Geplande ingangsdatum: 1 november 2003

INHOUD

1.	INLEIDING	5
1.1.	Invoering nieuw stelsel	5
1.2.	Actualisatie integraal gebiedsplan	5
1.3.	Inspraakprocedure	6
2.	BESTUURLIJKE KADERS	9
3.	NATUUR, BOS EN LANDSCHAP IN DRENTHE	11
3.1.	Uitgangspunten van het provinciale natuur-, bos- en landschapsbeleid	11
3.2.	Landschapseenheden in Drenthe	11
3.3.	Natuur- en landschapsdoelen per landschapseenheid	13
4.	TOEPASSING VAN DE REGELINGEN	17
4.1.	De toepassingsmogelijkheden nader ingevuld	17
4.2.	Beheerspakketten per landschapseenheid	19
5.	SUBSIDIEMOGELIJKHEDEN EN DEELNAMEVOORWAARDEN	27
5.1.	Subsidiemogelijkheden	27
5.2.	Voorwaarden voor deelname	29
	BIJLAGEN	31
1.	Adressen voor informatie	32
2.	Subsidieverordening onderhoud landschapselementen Drenthe.	33
3.	Nationaal landschapspatroon	34
4.	Reservering ster- en overige gebieden	35
5.	Begrippenlijst	36
6.	Afkortingenwijzer	39

De kaarten zijn niet digitaal beschikbaar, maar op te vragen.

1. INLEIDING

1.1. Invoering nieuw stelsel

Op 1 januari 2000 is een nieuw subsidiestelsel (Programma Beheer) voor natuur, bos en landschap in werking getreden. Het subsidiestelsel vervangt op termijn alle volgende regelingen op het gebied van natuur en landschap.

- Regeling beheersovereenkomsten en natuurontwikkeling (Rbon)
- Regeling functiebeloning bos- en natuurterreinen
- Regeling subsidiëring particuliere terreinbeherende instanties
- Regeling stimulering bosuitbreiding op landbouwgronden
- Tijdelijke regeling particulier natuurbeheer
- Regeling effectgerichte maatregelen
- Bijdrageregeling beheer samenwerking bos 1993

Het subsidiestelsel omvat twee regelingen: de Subsidieregeling natuurbeheer (SN) - voor gebieden met de hoofdfunctie natuur - en de Subsidieregeling agrarisch natuurbeheer (SAN) voor gebieden met de hoofdfunctie landbouw. Met de invoering van de nieuwe subsidieregelingen worden doelen van het Programma Beheer uitgewerkt:

- een duidelijker relatie tussen de inzet van middelen en de te realiseren natuurdoelen;
- meer ruimte voor particulieren bij het beheer van natuurgebieden;
- meer aandacht voor natuur en landschap buiten de ecologische hoofdstructuur (EHS).

1.2. Actualisatie Integraal gebiedsplan

Voor aankoop, inrichting en beheer ten behoeve van behoud en ontwikkeling van natuur en landschap is het Integraal gebiedsplan natuur- en landschapsdoelen in Drenthe vastgesteld (1 januari 2002). Er is vanwege de samenhang tussen de verschillende gebieden voor gekozen om de gebieden te bundelen in één integraal gebiedsplan voor de gehele provincie. Door vaststelling van het geactualiseerde integraal gebiedsplan (1 november 2003) vervalt het huidige integrale gebiedsplan. De uitvoering van het plan vindt plaats op basis van vrijwilligheid. Landelijk wordt ernaar gestreefd om de EHS in 2018 gerealiseerd te hebben. In het integrale gebiedsplan (2002) zijn 7.643 ha beheersgebied en 12.415 ha natuurgebied begrensd. Aan het gebiedsplan zijn de volgende vastgestelde plannen en wijzigingen van eenvoudige aard toegevoegd:

- Natuurgebiedsplan Bargerveen: 305 ha natuurgebied
- plannen Hunzedal: 120 ha beheersgebied en 250 ha natuurgebied
- ecologische verbindingszone Orvelterzand-Scharreveld: 3 ha natuurgebied
- Smilder Oosterveld: 7 ha natuurgebied

Natuurgebied Hunze

Het natuurgebied Hunze is op kaart groter aangegeven dan quotum beschikbaar is. De begrenzing van het natuurgebied in de Hunze geeft aan dat nog 1.400 ha tot natuurgebied kan worden ontwikkeld. In principe komt het hele gebied voor natuurontwikkeling in aanmerking, maar het relatienotaquotum - de oppervlakte waarvoor het Rijk en de provincie een aankoopgarantie

geven - bedraagt op dit moment slechts 250 ha. De oppervlakte waarvoor beschikkingen particulier natuurbeheer kunnen worden afgegeven, is daarbij inbegrepen. Vanwege het verschil tussen genoemde 1.400 ha en 250 ha hebben gedeputeerde staten (GS) gekozen voor een zogenaamde "ruime jas"-benadering. Dat wil zeggen dat binnen de begrenzing slechts 250 ha kan worden aangekocht. Voor de overblijvende 1.200 ha aan potentieel moet nog een oplossing worden gevonden. Wanneer zo'n oplossing - dat wil zeggen dezelfde aankoopgarantie - als voor vorenvermelde 250 ha niet tijdig beschikbaar is, zal de aankoopgrens in hectares komen te liggen op de oppervlakte waarvoor wel een aankoopgarantie kan worden gegeven.

Geactualiseerd gebiedsplan

In het kader van de actualisatie wordt de begrenzing van 49 ha beheersgebied gewijzigd in natuurgebied en van 128 ha natuurgebied in beheersgebied. Delen van de zoekgebieden "ruime jas"-weidevogels zijn vervallen. Van 183 ha beheersgebied en 55 ha natuurgebied vervalt de begrenzing. Aan nieuwe begrenzing wordt toegevoegd 581 ha beheersgebied (inclusief quotum "ruime jas") en 582 ha natuurgebied.

Na aanpassing aan de actualisatie is het quotum beheersgebied en natuurgebied in Drenthe als volgt verdeeld.

	Beheersgebied	Natuurgebied
Begrensd per 1 november 2003	8.240	13.337
Reservering stergebieden		596
Reserveringen overig		314
Reservering Nationaal landschapspatroon (NLP)		107
Reservering verbindingszones		181
Reservering grutto's en ganzen	438	0
Vrij beschikbaar	427	0
	9.105	14.535

1.3. Inspraakprocedure

Het gebiedsplan wordt vastgesteld en gewijzigd door GS. Zij worden daarbij geadviseerd door de Commissie Landelijk Gebied (CLG). In dit adviescollege zijn diverse maatschappelijke organisaties en instanties vertegenwoordigd, waaronder de landbouw en de natuurbescherming. Op vaststelling en wijziging van het gebiedsplan is de procedure van de Algemene wet bestuursrecht, afdeling 3.5 van toepassing. GS stellen het plan eerst in ontwerp vast. Zij leggen dit ontwerpplan ter inzage en bieden de gelegenheid om bedenkingen in te dienen.

Nadat GS de bedenkingen hebben behandeld, stellen zij het plan vast. Vervolgens is gedurende zes weken beroep mogelijk.

Uitgezonderd van deze procedure zijn wijzigingen van eenvoudige aard, het toevoegen aan het plan van percelen in een stergebied die aan een natuurbeschermingsorganisatie zijn toegevoegd en wijziging of toevoeging van beheerspakketten (SN en SAN) door de minister van landbouw, natuurbeheer en visserij (LNV).

- GS kunnen op voorstel en met instemming van de CLG wijzigingen van eenvoudige aard in de begrenzing aanbrengen, op verzoek en met instemming van betrokken ondernemers, gebruikers en/of eigenaren.
- Stergebieden zijn onderdeel van landinrichtingsplannen. De inpassing van stergebieden in deze plannen doorloopt een zelfstandige inspraakprocedure. Verder kent het toedelingsproces in het kader van landinrichting mogelijkheden om bezwaar te maken tegen een voorgenomen toedeling. Na het doorlopen van dit proces is de toedeling onherroepelijk geworden.

GS wijzigen daarna het gebiedsplan door de percelen cultuurgrond in het stergebied die aan een natuurbeschermingsorganisatie zijn toegeedeeld, toe te voegen aan de begrenzing.

- Indien de minister van LNV de beheerspakketten (SN en SAN) wijzigt of nieuwe toevoegt, kunnen GS deze pakketten na advisering door de CLG koppelen aan de landschapseenheden.

2. BESTUURLIJKE KADERS

Het natuurbeleid van het Rijk en de provincie concentreert zich op de realisatie van een ruimtelijk stabiele en samenhangende EHS. Het is aan de provincie om het rijksbeleid op provinciaal niveau uit te werken. In het Provinciaal omgevingsplan (POP) Drenthe heeft het rijksbeleid na brede belangenafweging zijn vertaling gevonden naar het provinciaal niveau. Het gebiedsgerichte natuurbeleid heeft betrekking op natuurwaarden in natuurgebieden, bossen, wateren en waardevolle cultuurlandschappen. De van belang zijnde bestuurlijke kaders worden hieronder kort omschreven.

Het gebiedsplan heeft geen planologische status. De begrenzing van de gebieden mag geen reden zijn om de bestemming van de gronden in onderstaande kaders te wijzigen. Het gebiedsplan geeft geen bindende richtlijnen. De uitvoering van het beleid berust op vrijwilligheid.

Rijk

Structuurschema groene ruimte (SGR)

Het SGR bevat doelstellingen en hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid van het Rijk voor een aantal functies van het landelijk gebied. Het betreft concrete beleidsuitspraken over land- en tuinbouw, natuur, landschap, openluchtrecreatie, toerisme, bosbouw en visserij en de samenhang tussen deze sectoren. In het structuurschema is de EHS van Nederland beschreven. Deze EHS bestaat uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingzones.

Provincie

POP

In het per 16 december 1998 vastgestelde POP zijn drie strategische omgevingsplannen samengevoegd: het Streekplan, het provinciaal Waterhuishoudingsplan en het Provinciaal Milieubeleidsplan. Voor invulling van gebieden in het kader van het Programma Beheer is naast het POP ook het Provinciaal natuurbeleidsplan (1992) van belang. In het POP is de bruto provinciale EHS opgenomen. Niet tot de EHS behoren "ruime jas"-gebieden met een grotere verdunning dan 20 ha subsidieruimte per 100 ha. In Drenthe hebben alle "ruime jas"-gebieden een grotere verdunning en behoren daarom niet tot de EHS.

Gemeenten

In de gemeentelijke bestemmingsplannen wordt de functie van de in die plannen begrepen gronden vastgelegd. In dit geval varieert dat van agrarisch gebied tot natuurgebied.

Waterschappen

De waterschappen leveren een bijdrage aan het provinciale natuurbeleid door de doelstellingen hiervan mee te nemen in hun beheersplannen. Voornaamste doelstelling is de aanpassing van de waterhuishouding aan de aan het gebied toegekende functie.

Landinrichting

Landinrichtingscommissies adviseren bij concrete begrenzing en werken onder andere het provinciale natuurbeleid uit in hun uitvoeringsprogramma. Met een aantal commissies is bij concrete begrenzing een afspraak gemaakt over het naderhand begrenzen van bepaalde gebieden indien de verwerving van de cultuurgronden in het landinrichtingsgebied een dergelijke begrenzing mogelijk zou maken. Deze gebieden worden stergebieden genoemd.

In de volgende landinrichtingsprojecten is een stergebied opgenomen: Laaghalen, Odoorn, Stuifzand, Schoonebeek en Zuidwolde-Zuid.

3. NATUUR, BOS EN LANDSCHAP IN DRENTHE

In dit hoofdstuk wordt in hoofdlijnen het provinciale natuur-, bos- en landschapsbeleid beschreven (paragraaf 3.1). De provinciale beleidsdoelen worden in dit gebiedsplan uitgewerkt naar landschapseenheden. De onderscheiden landschapseenheden worden beschreven en toegelicht in paragraaf 3.2. In paragraaf 3.3 staan de beleidsdoelen per landschapseenheid. Deze vormen de basis voor de in hoofdstuk 4 beschreven toepassing van de regelingen.

3.1. Uitgangspunten van het provinciale natuur-, bos- en landschapsbeleid

Drenthe is rijk aan bossen en natuurgebieden. Daarnaast kent het kleinschalige agrarische cultuurlandschap een hoge dichtheid aan landschapselementen. Hoogvenen, heideterreinen en beekdalen zijn van bijzondere betekenis. Het beleid is gericht op behoud en ontwikkeling van deze bossen, natuurgebieden en landschapselementen en hun landschappelijke en ecologische waarden. Binnen dit beleid wordt prioriteit gegeven aan de realisering van de EHS, een netwerk van natuur- en bosgebieden die op belangrijke plekken verbonden zijn door ecologische verbindingzones.

Het bosbeleid is gericht op versterking van economische, recreatieve en ecologische waarden van bossen. Bosuitbreiding wordt nagestreefd op, vanuit landschappelijk oogpunt, gewenste locaties.

Deze hoofdlijnen van beleid zijn uitgewerkt in Gebiedsvisies Natuur, Bos en Landschap. De voorstellen in deze visies voor begrenzing, inrichting en beheer van bossen, natuurgebieden en waardevolle cultuurlandschappen vormen de basis voor de begrenzingen en doelen in dit gebiedsplan. Uitgegaan is van de realisering van deze doelen in 2018, de realisatietermijn van de EHS. Voor de nog langere termijn gelden voor een aantal grote aaneengesloten gebieden andere doelen, die meer gericht zijn op natuur met zo weinig mogelijk beheer.

3.2. Landschapseenheden in Drenthe

Reliëf en structuren in het landschap zijn ontstaan onder invloed van abiotische processen. Het Drents Plateau is gevormd door opstuwende bewegingen van het landijs. De afwisseling tussen beekdalen en ruggen is ontstaan onder de invloed van de eroderende werking van stromend water. Door de wind zijn hoogteverschillen geaccentueerd dan wel afgevlakt. Daar waar de afvoer van water stagneerde, ontstond op grote schaal veen.

De wijze waarop de mens gebruikmaakte van het landschap, hing nauw samen met de biotische situatie. Opeenvolgende perioden hebben hun sporen nagelaten. De situering van nederzettingen en ontginning van gronden ten behoeve van de landbouw hebben ingrijpende gevolgen gehad voor het karakter van het landelijk gebied.

De ondergrond bepaalt op die manier de landschappelijke identiteit van Drenthe, met name de structuur van beekdalen en hogere gronden en de natuurlijke en culturele elementen en patronen in de bovenlaag (bos- en natuurgebieden en agrarische gebieden met uiteenlopende ontstaansgeschiedenis). Vanuit dit gezichtspunt is ook de ruimtelijke rangschikking van de onderdelen binnen de afzonderlijke landschapstypen terug te voeren op abiotische factoren (reliëf, hydrologie en bodem) en op de historische ontwikkeling (ontginningsgeschiedenis). In deze rangschikking worden de volgende landschapseenheden onderscheiden die kort aan de hand van beeldbepalende elementen worden beschreven.

Essen

Essen bestaan van oudsher uit een complex van bouwlanden. Ze liggen doorgaans in de directe omgeving van het dorp, veelal op de hoger gelegen gronden grenzend aan het beekdal. Door eeuwenlange aanvoer van mest en plaggen is de glooiing en bolling van de es ontstaan. De essen hebben hun karakter van open ruimten, omgeven door esrandbeplantingen, veelal behouden.

Beekdalen

Beekdalen zijn langgerekte, laaggelegen landschappelijke eenheden. De langgerekte vorm wordt vooral geaccentueerd door de beekloop, die een doorgaande verbinding vormt tussen de oorsprong van de beek en de uitmonding van de benedenloop. De beekdalen onderscheiden zich door de aanwezigheid van beplanting, zowel langs de beekdalrand als haaks hierop, door het patroon en de oriëntatie van de verkaveling, door het overheersen van grasland als grondgebruik en door het ontbreken van bebouwing.

- Bovenloop: het beekdal als lint met kleine bosjes langs de beek.
- Middenloop: centraal staat de herkenbaarheid van het beekdal als onderdeel van het esdorpenlandschap: de openheid van de beekdalweiden met de beplanting aan de randen en flanken als contrast met de essen en veldontginningen.
- Benedenloop: karakteristieke open beekdalvlakte met aan de randen bossen en bebouwing.

Veldontginningen

De oude veldontginningen zijn kleinschalig van karakter en liggen in de directe omgeving van de dorpen. Het zijn besloten ontginningsgebieden met bomenlanen, kleine bosjes, open ruimten en monumentale beplantingen. Na invoering van de kunstmest werd de ontginning van heidevelden veel grootschaliger aangepakt en ontstonden de jonge veldontginningen. De veldontginningen zijn veelal open gebieden met herkenbare rationale en geometrische verkavelingspatronen.

Binnen het veldontginningenlandschap liggen verschillende natuurlijke elementen - heide-terreinen, bosgebieden en voormalige stuifzanden - die de landschappelijke identiteit mede bepalen.

Laagveengebieden

De ontginningsgebieden van het laagveen bestaan uit veenweidegebieden met een halfopen tot open karakter. Kenmerkend zijn de smalle kavel- en slotenpatronen. Sommige gebieden hebben door beplantingen op de kavelgrens een min of meer besloten karakter.

Hoogveengebieden

De jonge grootschalige ontginningen worden gekenmerkt door openheid, uitgestrektheid en diversiteit aan ontginningstypen. De oude hoogveenontginningen daarentegen hebben een veel meer besloten en kleinschalig karakter door de aanwezigheid van bos binnen het blokvormig

patroon van de verkaveling. Kenmerkend voor zowel jong als oud is het patroon van voor ver-
voer en afwatering gegraven wijken.

De hoogveenrestanten zijn delen van het veen die niet zijn ontgonnen. Kenmerkend voor deze
restanten zijn de openheid en de hoogveenvegetatie. Hier en daar bevatten ze open water,
soms met hernieuwde ontwikkeling van veen, en opslag van struwelen.

3.3. Natuur- en landschapsdoelen per landschapseenheid

In deze paragraaf worden voor iedere landschapseenheid de doelen beschreven die voor
natuur en landschap worden nagestreefd. Aan het eind van elke beschrijving wordt een relatie
gelegd tussen de beschreven landschapseenheden en de natuurdoeltypen met hun codering uit
het Handboek natuurdoeltypen in Nederland (IKC natuurbeheer 1995). De bossen en de ecol-
ogische verbindingzones zijn niet gekoppeld aan landschapseenheden. De doelen worden in
paragraaf 4.2 vertaald naar pakketten. Bij iedere landschapseenheid wordt verwezen naar de
tabel(len) in paragraaf 4.2 waarin deze pakketten zijn opgesomd.

Essen (tabel 1)

De landschappelijke doelstelling voor de essen is handhaven en versterken van de beplantin-
gen van de esrand (bosjes en houtsingels). Op de essen wordt akkerbouw en randenbeheer
voor akkerkruiden gestimuleerd mede ten behoeve van de fauna. In en rondom het dorp wordt
gestreefd naar het behoud en het herstellen van het samenhangende patroon van kleine land-
schapselementen (bosjes, wallen en singels).

Relatie landschapseenheid met natuurdoeltypen

Landschapseenheid	Natuurdoeltype	Code	Status*
Essen	Akker	Hz 4.1	Br en Bc
Idem	Bloemrijke akker	Hz 3.2	N

* Voor toelichting zie hoofdstuk 4.2.

Beekdalen (tabellen 2 en 3)

In de Drentse beekdalen wordt gestreefd naar een herkenbare beekloop met een kleinschalig
kavelpatroon en graslandkarakter. Voorkomen moet worden dat het beekdallandschap in de
lengterichting versnipperd raakt. Om het beekdal te accentueren wordt gestreefd naar verdich-
ting van de beekdalranden met lijnvormige beplantingen van grens- en dwarswallen en soms
kleine bosjes. In het beekdal en op de flanken is het streven erop gericht het reliëf te hand-
haven. In de midden- en de benedenloop wordt de aanleg van poelen gestimuleerd.

In de begrensde delen van de beekdalen worden verschillende natuurdoelen nagestreefd. In de
eerste plaats gaat het om vochtige tot natte graslanden die matig voedselrijk tot voedselarm
zijn. Op plaatsen waar kwel tot in de wortelzone komt, hebben deze graslanden een hoge bota-
nische waarde. Ontwaterde graslanden hebben vooral betekenis voor weidevogels en langs
waterlopen en sloten ook voor vegetaties en bijbehorende fauna.

In sommige benedenstroomse delen van beekdalen wordt gestreefd naar ontwikkeling van
parklandschappen, waarin graslanden, moerasvegetaties, struwelen en bossen elkaar afwisse-
len. Inundaties zijn mogelijk. In deze gebieden is de doelstelling voor de fauna vooral gericht op
vogels van moeras en struweel. In een beperkt aantal situaties (Peizerdiep, Drentsche Aa en
Hunze) zijn deze doelen ook aangegeven voor de bovenlopen.

Halfnatuurlijke doelen op de beekdalflanken zijn geperceleerde en ongeperceleerde landschapsstructuren in een open of meer besloten landschap met vochtige en droge schrale graslandvegetaties, heischrale vegetaties en hier en daar struwelen. In multifunctionele omstandigheden speelt de natuurkwaliteit van landschapselementen een belangrijke rol en is de betekenis als voedselgebied voor dieren belangrijk.

Relatie landschapseenheid met natuurdoeltypen

Landschapseenheid	Natuurdoeltype	Code	Status
Beekdalen	Grasland met natuurwaarde	Hz 4.2	Br en Bc
Idem	Rietland en ruigte	Hz 3.3	N
Idem	Bloemrijk grasland	Hz 3.6	N
Idem	Vochtig schraal grasland	Hz 3.7	N
Idem	Parklandschap	3.p	N

Laagveengebieden (tabellen 2 en 3)

Centraal staat het landschappelijk waardevolle open karakter van het veengebied. Het gebruik als grasland wordt gestimuleerd. Het beeldbepalende kavel- en slotenpatroon en de kleine broekbosjes moeten worden behouden en hersteld. De herkenbaarheid van de overgangen van het Drents Plateau naar het open weidegebied moet worden versterkt. Uitzondering hierop is het gebied Peizer- en Eeldermeden. Bij de verdere ontwikkeling van dit gebied wordt de huidige structuur veranderd in een mozaïek van open water, riet- en zegge moerassen, broekbos, moerasbos en vochtige tot natte graslanden.

De natuurkwaliteiten van de laagveengebieden liggen vooral in de aanwezigheid van natte en vochtige graslanden, water en moeras. In halfnatuurlijke graslanden wordt gestreefd naar ontwikkeling van bloemrijke graslanden, dotterbloemhooilanden en blauwgraslanden; in verlandingsomstandigheden naar ontwikkeling van rietland en ruigte met plaatselijk trilveenvegetaties en broekbos. Multifunctionele doelen betreffen weidevogels, ganzen en vegetaties en fauna van perceelsranden en sloten. Daarnaast dienen deze gebieden als verblijfplaats voor winter- en trekvogels. Voor weidevogels en voor ganzen en veel andere winter- en trekvogels is de openheid van het landschap belangrijk.

In de praktische uitwerking komen de natuurdoelen voor de laagveengebieden overeen met die voor de beekdalen. Daarom worden in deze beide landschapseenheden dezelfde pakketten voor toepassing opengesteld (zie paragraaf 4.2).

Veldontginningen (tabellen 4 en 5)

Het streven is de gradaties in maatvoering tussen kleinschalige oude en grootschalige jonge veldontginningen te versterken. De kenmerkende rationele kavel- en beplantingspatronen worden behouden. Verder wordt gestreefd naar het behouden, herstellen en aaneenschakelen van (voormalige) stuifzanden en veen- en heiderestanten.

Natuurdoelen voor de veldontginningen hebben betrekking op graslanden, heiden, stuifzanden, vennen, veentjes en parklandschappen. Het gaat om overgebleven biotopen van de uitgestrekte heidegebieden waarmee Drenthe in het verleden bedekt was.

Gestreefd wordt naar herstel van voedselarme vegetaties onder droge omstandigheden (stuifzand, heischraal, graslanden, droge heide) en in natte situaties (natte heide en veentjes).

Hiertoe zijn in het verleden natuurontwikkelingsprojecten begrensd die heiderestanten aaneenschakelen (Mantingerveld, Scharreveld).

Relatie landschapseenheid met natuurdoeltypen

Landschapseenheid	Natuurdoeltype	Code	Status
Veldontginning grasland	Grasland met natuurwaarde	Hz 4.2	Bc
Idem	Droog grasland	Hz 3.5	N
Idem	Bloemrijk grasland	Hz 3.6	N
Idem	Vochtig schraal grasland	Hz 3.7	N
Veldontginning heide	Droge heide	Hz 3.9	N
Idem	Vochtige heide en levend hoogveen	Hz 3.10	N
Idem	Struweel mantel en zoombegroeiing	Hz 3.11	N

Hoogveengebieden (tabel 6)

In de jonge grootschalige ontginningen staat het behoud van de open ruimten en van de diversiteit aan ontginningstypen voorop. Verdichting door beplanting wordt nagestreefd in de ontginningsassen. In de oude hoogveenontginningen met hun kleinschalige en meer besloten karakter wordt behoud en versterking van kavel- en beplantingspatronen nagestreefd. Binnen deze patronen wordt de aanleg van nieuwe bospercelen gestimuleerd en dient het aanwezige microreliëf te worden geaccentueerd.

Drenthe kent drie omvangrijke hoogveenrestanten: het Bargerveen, het Fochteloërveen en het Witterveld. Verder zijn er verschillende kleinere hoogveenrestanten en komen plaatselijk hoogveenvegetaties voor in vennen en natte heidegebieden. Natuurdoelen voor deze gebieden zijn hoogveenvegetaties en plaatselijk vegetaties van natte en vochtige heide. Herstel van hoogveenvegetatie is een ambitieuze doelstelling. Maatregelen zijn nodig om geschikte begincondities te krijgen, zowel binnen het gebied als in de omgeving. Als dat eenmaal gerealiseerd is, zijn geen beheersinspanningen meer nodig. Om de hoogveenreservaten hydrologisch te bufferen, zijn gebieden begrensd waar een hoge waterstand uitdroging van het veen moet voorkomen.

Relatie landschapseenheid met natuurdoeltypen

Landschapseenheid	Natuurdoeltype	Code	Status
Hoogveengebieden	Multifunctioneel grasland	Hz 4.2	Bc
Idem	Hoogveen	Hz 3.10	N

Ecologische verbindingzones

In het huidige Drentse landschap zijn natuurgebieden vaak ruimtelijk van elkaar gescheiden. Om deze natuurgebieden weer met elkaar te verbinden worden zogenaamde ecologische verbindingzones aangelegd. Een ecologische verbindingzone is een zone (met specifieke inrichting en beheer) die verplaatsing, verbreiding en uitwisseling van planten- en diersoorten tussen gescheiden biotopen mogelijk maakt. Verbindingszones kunnen zowel bestaan uit ononderbroken linten door het landschap als uit een samenhangend geheel van kleinere terreintjes (stapstenen). Via deze zones kunnen van elkaar gescheiden populaties van planten en dieren weer met elkaar in contact komen en kunnen lege plekken (opnieuw) gekoloniseerd worden. Op deze manier kunnen verbindingzones een belangrijke bijdrage leveren aan behoud en herstel van natuurwaarden. Ecologische verbindingzones maken deel uit van de EHS.

4. TOEPASSING VAN DE REGELINGEN

Een volledig overzicht van waar welke pakketten kunnen worden toegepast vindt u in paragraaf 4.2. De voorafgaande paragraaf 4.1 bevat alle overige relevante aspecten van de toepassing van de regelingen, zoals verwerving, inrichting en overgangsbeheer.

4.1. De toepassingsmogelijkheden nader ingevuld

Verwerving en particulier natuurbeheer

In dit gebiedsplan zijn cultuurgronden begrensd waarvoor functieverandering naar hoofdfunctie natuur is voorzien. Deze functieverandering kan zowel door verwerving ten behoeve van een natuurbeschermingsorganisatie als door particulier natuurbeheer worden gerealiseerd. De mogelijkheden van verwerving en particulier natuurbeheer worden hierna omschreven.

Verwerving

Voor alle gronden waarvoor een functiewijziging naar hoofdfunctie natuur is voorzien, is er een koopplicht voor het Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL). Dit betekent dat het BBL gehouden is gronden die worden aangeboden te verwerven ten behoeve van een terreinbeherende natuurbeschermingsorganisatie. In de regelingen zijn waarborgen ten aanzien van de prijsbepaling opgenomen. De koopplicht geldt ook voor gronden waarvoor een beschikking in het kader van particulier natuurbeheer is afgegeven. Uitzondering op de koopplicht vormen onder andere de gronden van gemeenten, waterleidingbedrijven en waterschappen, en percelen die geen cultuurgrond zijn.

Het BBL kan aangekochte gronden niet rechtstreeks doorleveren aan particulieren.

Particulier natuurbeheer

Onder particulier natuurbeheer wordt verstaan het beheer van natuurterreinen door particulieren (natuurlijke en andere rechtspersonen) zonder dat daarbij verwerving aan de orde is. In principe is particulier natuurbeheer binnen begrensde natuurgebieden overal mogelijk. Uitzondering hierop zijn de gebieden in de randzone van het Bargerveen. Onderdeel van de subsidiëring in het kader van particulier natuurbeheer is de subsidie functieverandering. De subsidie functieverandering wordt alleen verstrekt indien er ook sprake is van een inrichtingssubsidie. Bij de aanvraag voor een inrichtingssubsidie moet de aanvrager een inrichtingsplan indienen. Het inrichtingsplan wordt inhoudelijk door de Dienst Landelijk Gebied (DLG) getoetst.

Inrichting

Inrichting houdt in het treffen van maatregelen die een terrein geschikt maken voor een bepaald beheerspakket. Voor de toepassingsmogelijkheden van inrichtingssubsidie geldt het volgende:

- inrichtingssubsidie via de SN is mogelijk in de begrensde natuurgebieden. In deze gebieden kan onder andere subsidie worden gegeven voor omvorming naar een hoger natuurdoel, wanneer het past binnen het aangegeven natuurdoeltype. In de tabellen in paragraaf 3.3 is voor elke landschapseenheid het natuurdoeltype aangegeven;
- inrichtingssubsidie via de SAN is mogelijk in begrensde beheersgebieden. In deze gebieden zijn de inrichtingsmogelijkheden beperkt van aard, omdat het gronden betreft die een agrarische bestemming houden;

-
- voor de aanleg van (blijvend en tijdelijk) bos hoeven de gronden niet begrensd te zijn. Voor begrensde gebieden is aangegeven waar welke pakketten mogelijk zijn. De aanvrager kan echter alleen subsidie krijgen, wanneer hij beschikt over de benodigde planologische vergunningen;
 - inrichting voor landschap is mogelijk in begrensde beheersgebieden landschap en begrensde beheers- en natuurgebieden. In beginsel komen alle gebieden waar een landschapspakket gekozen kan worden, in aanmerking voor inrichtingssubsidie voor landschap;
 - alle bestaande natuurgebieden die voldoen aan de criteria voor het aanwezige basispakket, komen in aanmerking voor inrichtingssubsidie, mits dit in het verlengde ligt van het aanwezige basispakket.

Overgangsbeheer

Overgangsbeheer in het kader van de SAN is bedoeld om in die natuurgebieden waar het beleid gericht is op omvorming naar de hoofdfunctie natuur, voorafgaand aan verwerving of particulier natuurbeheer, mogelijkheden te bieden om bestaande actuele waarden te behouden. In deze gebieden blijft het einddoel, gericht op functiewijziging, overeind. Beschikkingen in het kader van overgangsbeheer lopen tot maximaal 31 december 2009. Overgangsbeheer is van toepassing op de essen, in de beekdalen en op de veldontginningen met einddoel grasland. Op de veldontginningen met het einddoel heide en de hoogveengebieden is vanwege de geringe actuele waarden overgangsbeheer niet van toepassing.

Landgoederen

Landgoederen of delen ervan kunnen in begrensde beheers- en/of natuurgebieden liggen, waardoor de SAN respectievelijk de SN van toepassing is. Het merendeel van de landgoederen is gerangschikt onder de Natuurschoonwet (NSW). Voor gronden die onder de NSW vallen is aankoop niet noodzakelijk. Particulier natuurbeheer heeft hier de voorkeur.

Nieuwe landgoederen of uitbreidingen van bestaande landgoederen komen alleen in aanmerking om als natuur- of beheersgebied te worden begrensd, wanneer ze naar het oordeel van de provincie bijdragen aan een duurzame en stabiele EHS. Deze begrenzing kan plaatsvinden als wijziging van eenvoudige aard. Voor de aanleg van nieuwe bossen is begrenzing niet noodzakelijk.

Verbindingszones

Bij de globale verdeling van de quota zijn destijds voor verbindingszones 125 ha reservaatgebied en 175 ha natuurontwikkelingsproject gereserveerd, nu samen 300 ha natuurgebied. Hierbij is als richtlijn een oppervlakte verbindingszone van 3 ha per km gehanteerd. De verbindingszones, als aangegeven op de ontwikkelingskaart van het POP, worden per verbindingszone nader uitgewerkt naar doelstelling en begrenzing. De functie van een verbindingszone kan versterkt worden door in een aansluitend gebied randenbeheer toe te passen. Concreet uitgewerkte verbindingszones worden in een later stadium als wijzigingen van eenvoudige aard aan het gebiedsplan toegevoegd.

Realisatie kan ook op een andere manier plaatsvinden. Voorbeelden hiervan zijn de verbindingszones Valtherbos-Ter Apel en Balingertzand-Mekelermeer. De eerste is opgenomen in het Landschapsplan van de landinrichtingen Emmen en Kanaalstreek en de tweede door begrenzing van het natuurgebied het Mantingerveld.

Van de verbindingszones is nagegaan in hoeverre ze gerealiseerd zijn. Op basis van nog te realiseren lengte (60,5 km) blijft hiervoor 181 ha gereserveerd.

De te ontwikkelen verbindingszones zijn aangegeven op kaartbijlage 1.

Ruilgebied

Ook buiten de grens van een natuurgebied is het mogelijk gronden te verwerven in landinrichtingsverband en in zogenaamde ruilgebieden. In een ruilgebied wordt grond verworven waarna de grond door ruiling binnen de begrenzing van het natuurgebied wordt gebracht. In dit gebiedsplan zijn geen ruilgebieden aangewezen.

Probleemgebied (Bergboerengebied)

Probleemgebieden zijn gebieden die door de Commissie Beheer Landbouwgronden al voor 1993 zijn begrensd vanwege voorkomende natuurlijke handicaps. Deze gebieden zijn aangemeld in Brussel. Ter oriëntatie is van de begrensde probleemgebieden kaartbijlage 2 bij dit plan gevoegd. Voor nadere informatie kan men zich wenden tot de in bijlage 1 aangegeven instanties.

NLP

Voor behoud, herstel en ontwikkeling van het NLP is in Drenthe een quotum van 300 ha beschikbaar. Hiervan is een deel concreet begrensd. De begrenzingen van de nog te realiseren landschapselementen worden na verwerving als wijzigingen van eenvoudige aard aan het gebiedsplan toegevoegd. De prioriteiten van de provincie bij het aanwijzen van landschapselementen voor het NLP liggen bij beken (meandering), beekdalranden en esranden. Voor een onderverdeling van de per gebied en categorie gereserveerde oppervlakte (107 ha) zie bijlage 3. De voor het NLP bedoelde hectares worden niet afzonderlijk begrensd, maar toegevoegd aan de oppervlakte begrensd natuurgebied.

4.2. Beheerspakketten per landschapseenheid

In de tabellen van deze paragraaf staan per landschapseenheid de beheerspakketten die zijn opengesteld voor toepassing. De landschapseenheden zijn beschreven in paragraaf 3.2; de natuur- en landschapsdoelen per landschapseenheid in paragraaf 3.3.

De landschapseenheden beekdalen en laagveengebieden zijn samengenomen, voor deze landschapseenheden gelden dus dezelfde pakketten (zie ook paragraaf 3.3). De aldus gevormde categorie Beekdalen en laagveengebieden (op de plankaart aangeduid als "beekdal") is voor de te kiezen pakketten onderverdeeld in flora en fauna, omdat de doelen voor flora wezenlijk verschillen van die voor fauna en beide dus niet gelijktijdig op dezelfde plaats kunnen worden nagestreefd. Om dezelfde reden - verschil in natuurdoelstelling - is de landschapseenheid veldontginningen onderverdeeld in grasland en heide.

Alle begrensde beheers- en natuurgebieden zijn ingedeeld in landschapseenheden, met uitzondering van het voormalige natuurontwikkelingsgebied ten zuidwesten van het Hijkerveld bij Oranje en een in het kader van het NLP begrensd natuurgebied onder Veenhuizen. In de randzone van het Bargerveen is een oppervlakte van 305 ha begrensd tot natuurgebied. De randzones Bargerveen hebben als hoofddoel het hydrologisch ondersteunen van het hoogveenreservaat. Ten behoeve van deze ondersteunende functie zullen de randzones moeten worden ingericht. Na inrichting zal pas duidelijk kunnen worden waar welke natuurdoelen kunnen worden gerealiseerd. Daarom is besloten in deze randzone alleen verwerving na te streven en geen particulier natuurbeheer mogelijk te maken. Na verwerving kunnen eventueel particulieren worden ingeschakeld bij het beheer. Genoemde gebieden zijn op de gebiedskaart aangegeven met alleen de arcering natuurgebied.

Per tabel is een indeling gemaakt naar "status".

- Beheersgebied "ruime jas" (Br): hier kunnen binnen een groot zoekgebied op een kleinere oppervlakte beschikkingen worden afgegeven.
- Beheersgebied concreet begrensd (Bc): beheersgebied waar voor de totale oppervlakte beschikkingen kunnen worden afgegeven.
- Natuurgebied (N).

De nummering van de beheerspakketten in de tabellen is gebaseerd op de bijlagen in de SN en de SAN en het overgangsbeheer op bijlage 3 van de SAN. Verder staat in de tabellen de nummering en codering gehanteerd door de uitvoerende dienst(en).

In het algemeen gelden twee voorwaarden om voor een subsidie in aanmerking te komen: het perceel moet in een begrensd gebied liggen en aan de voorwaarden in het pakket moet worden voldaan. De verplichting in begrensd gebied te liggen geldt niet voor bestaande bossen en natuurterreinen en niet voor de inrichting van tijdelijk en blijvend bos. In onderstaande tabellen is aangegeven in welke landschapseenheid de bospakketten kunnen worden toegepast, indien dat planologisch is toegestaan. Voor de bossen is het pakket Bos met verhoogde natuurwaarde (SN 37) overal mogelijk. In waardevolle bosgemeenschappen (zogenaamde A-locaties) kan op de beheersbijdrage voor het pakket Bos met verhoogde natuurwaarde SN 38 een toeslag worden gegeven. De waardevolle bosgemeenschappen zijn aangegeven op kaartbijlage 3. Het overgangsbeheer heeft een tijdelijk karakter (zie paragraaf 4.1). Daarom kennen beschikkingen in het kader van het overgangsbeheer een looptijd tot maximaal 2009.

Het pakket Landbouw met natuurlijke handicaps kan - behalve in de concreet begrensde beheersgebieden volgens de tabellen - ook worden toegepast in de probleemgebieden op kaartbijlage 2.

Landschapspakketten kunnen worden toegepast in begrensde beheersgebieden, natuurgebieden en begrensde beheersgebieden landschap. In dit gebiedsplan zijn een gebied in Noord-Drenthe en Drentsche Aa en een gebied in de omgeving van Ruinerwold en de Wijk begrensd als beheersgebied landschap. In dit beheersgebied landschap zijn de pakketten van tabel 7 van toepassing.

Pakkettenkeuze: leeswijzer tabellen plus kaart

1. Zoek op de kaart tot welke landschapseenheid het perceel behoort. Bijvoorbeeld "beekdal flora" (= beekdalen en laagveengebieden flora): dit leidt naar tabel 2.
2. Zoek op de kaart welke status het perceel heeft. Bijvoorbeeld natuurgebied: dit leidt in tabel 2 naar het gedeelte met status N (aangegeven in linkerkolom).
3. Uit de tabel blijkt dat hier gekozen kan worden uit de SN-pakketten moeras, (half)natuurlijk grasland, grootschalige natuur en nat soortenrijk grasland. Daarnaast kan voor landschapsbeheer gekozen worden uit de SN-pakketten Houtwal, Singel, Geriefhoutbosje, Poel en Raster. Voor het overgangsbeheer kan gekozen worden uit de SAN-pakketten Ontwikkeling kruidenrijk grasland, Instandhouding kruidenrijk grasland, Bont hooiland, Bonte hooiweide, Kruidenrijk weiland, Bont weiland, Bonte weiderand, Bonte hoorand, Kruidenrijke zomen en Landschappelijk waardevol grasland.

Tabel 1. Essen

Status	Pakketnaam	Bijlage Staats- courant	Pakketnummer LASER	Pakketcode LASER
Br en	Landbouw met natuurlijke handicaps*	SAN 31	33	3333
Bc	Faunarand	SAN 23	22, 23, 24, 25	3223, 3233, 3243 etc.
	Roulerend graandeel	SAN 24	26	3260
	Chemie- en kunstmestvrij	SAN 25	27	3270
	Akkerfauna	SAN 26	28	3280
	Akkerflora volle veld	SAN 27	29	3290
	Akkerflora randen	SAN 28	30	3300
	Landschap			
	Houtwal	SAN 32	50	3501, 3502, 3503
	Singel	SAN 35	53	3531, 3532, 3533
	Geriefhoutbosje	SAN 37	55	3550
N	Akker	SN 19	08	4080
	Landschap			
	Houtwal	SN 42	50	4501, 4502, 4503
	Geriefhoutbosje (SN 47)	SN 47	55	4550
	Singel (SN 45)	SN 45	53	4531, 4532, 4533
	Overgangsbeheer			
	Faunarand (SAN 23)	SAN 23	22, 23, 24, 25	3223, 3233, 3243 etc.
	Roulerend graandeel (SAN 24)	SAN 24	26	3260
	Chemie- en kunstmestvrij (SAN 25)	SAN 25	27	3270
	Akkerfauna (SAN 26)	SAN 26	28	3280
	Akkerflora volle veld (SAN 27)	SAN 27	29	3290
	Akkerflora randen (SAN 28)	SAN 28	30	3300

* In Bc en niet in Br van toepassing.

Tabel 2. Beekdalen en laagveengebieden flora (op kaart: beekdalen flora)

Status	Pakketnaam	Bijlage Staats- courant	Pakketnummer LASER	Pakketcode LASER
Bc	Landbouw met natuurlijke handicaps	SAN 31	33	3333
	Ontwikkeling kruidenrijk grasland	SAN 6	01	3013
	Instandhouding kruidenrijk grasland	SAN 7	02	3023
	Bont hooiland	SAN 8	03	3033
	Bonte hooiweide	SAN 9	04	3043
	Bonte weiderand	SAN 12	07	3073
	Bonte hooirand	SAN 13	08	3083
	Kruidenrijke zomen	SAN 14	09	3093
	Landschappelijk waardevol grasland	SAN 15	10	3103
	Landschap			
	Houtwal	SAN 32	50	3501, 3502, 3503
	Singel	SAN 35	53	3531, 3532, 3533
	Geriefhoutbosje	SAN 37	55	3550
	Knotbomenrij	SAN 40	58	3580
	Poel	SAN 44	62	3624, 3625, 3626
	Raster	SAN 46	64	3640

Status	Pakketnaam	Bijlage Staatscourant	Pakketnummer LASER	Pakketcode LASER	
N	Moeras	SN 13	02	4020	
	(Half)natuurlijk grasland	SN 15	04	4040	
	Grootschalige natuur	SN 21	10	4105, 4106	
	Nat soortenrijk grasland	SN 28	17	4175	
	Landschap				
	Houtwal	SN 42	50	4501, 4502, 4503	
	Singel	SN 45	53	4531, 4532, 4533	
	Geriefhoutbosje	SN 47	55	4550	
	Knotbomenrij	SN 50	58	4580	
	Poel	SN 54	62	4624, 4625, 4626	
	Raster	SN 56	64	4640	
	Overgangsbeheer				
	Ontwikkeling kruidenrijk grasland	SAN 6	01	3013	
	Instandhouding kruidenrijk grasland	SAN 7	02	3023	
	Bont hooiland	SAN 8	03	3033	
	Bonte hooiweide	SAN 9	04	3043	
	Bonte weiderand	SAN 12	07	3073	
	Bonte hooirand	SAN 13	08	3083	
	Kruidenrijke zomen	SAN 14	09	3093	
	Landschappelijk waardevol grasland	SAN 15	10	3103	

Aan het natuurgebied tussen Leekstermeer en Sandebuursedijk, Hoofdstraat, Peizerdiep en de Matsloot is in het huidige begrenzingenplan, zowel de doelstelling flora als de doelstelling fauna, toegekend. In het kader van de Rbon zijn hier beheersovereenkomsten voor weidevogels gesloten. De einddoelstelling voor dit gebied is meer op de flora gericht. Desondanks is ervoor gekozen voor dit gebied de volgende uitzondering te maken. Bestaande weidevogelovereenkomsten (Rbon) kunnen in het kader van het overgangsbeheer worden voortgezet tot maximaal 2009.

Tabel 3. Beekdalen en laagveengebieden fauna (op kaart: beekdalen fauna)

Status	Pakketnaam	Bijlage Staatscourant	Pakketnummer LASER	Pakketcode LASER	
Br	Weidevogelgrasland met rustperiode	SAN 16	11, 12, 13, 14	3113, 3123, 3133, 3143	
	Vluchtheuvels voor weidevogels	SAN 17	15	3153	
	Plas-dras voor broedende en trekkende weidevogels	SAN 18	16, 17	3163, 3167	
Bc	Landbouw met natuurlijke handicaps	SAN 31	33	3333	
	Weidevogelgrasland met rustperiode	SAN 16	11, 12, 13, 14	3113, 3123, 3133, 3143	
	Vluchtheuvels voor weidevogels	SAN 17	15	3153	
	Plas-dras voor broedende en trekkende weidevogels	SAN 18	16, 17	3163, 3167	
	Algemeen weidevogelgebied	SAN 19	18	3183	
	Belangrijk algemeen weidevogelgebied	SAN 20	19	3193	
	Soortenrijk weidevogelgebied met kritische soorten	SAN 21	20	3203	
	Zeer soortenrijk weidevogelgebied met kritische soorten	SAN 22	21	3213	
	Landschap				
	Knotbomenrij				
Poel	SAN 40	58	3580		
Rietzoom, klein rietperceel	SAN 44	62	3624, 3625, 3626		
Raster	SAN 45	63	3638		
	SAN 46	64	3640		

Status	Pakketnaam	Bijlage Staats- courant	Pakketnum- mer LASER	Pakketcode LASER
N	Soortenrijk weidevogelgrasland	SN 34	23	4235
	Zeer soortenrijk weidevogelgrasland	SN 35	24	4245
	Landschap			
	Knotbomenrij	SN 50	58	4580
	Poel	SN 54	62	4624, 4625, 4626
	Rietzoom, klein rietperceel	SN 55	63	4638, 4639
	Raster	SN 56	64	4640

Tabel 4. Veldontginningen grasland

Status	Pakketnaam	Bijlage Staats- courant	Pakketnum- mer LASER	Pakketcode LASER
Bc	Landbouw met natuurlijke handicaps	SAN 31	33	3333
	Ontwikkeling kruidenrijk grasland	SAN 6	01	3013
	Instandhouding kruidenrijk grasland	SAN 7	02	3023
	Bont hooiland	SAN 8	03	3033
	Bonte hooiweide	SAN 9	04	3043
	Bonte weiderand	SAN 12	07	3073
	Bonte hooirand	SAN 13	08	3083
	Kruidenrijke zomen	SAN 14	09	3093
	Landschappelijk waardevol grasland	SAN 15	10	3103
	Landschap			
	Houtwal	SAN 32	50	3501, 3502, 3503
	Singel	SAN 35	53	3531, 3532, 3533
	Geriefhoutbosje	SAN 37	55	3550
	Knotbomenrij	SAN 40	58	3580
	Poel	SAN 44	62	3624, 3625, 3626
	Raster	SAN 46	64	3640
	Bos*			
	Bos	SN 20	09	4090
	Bos met verhoogde natuurwaarde	SN 37	26	4265, 4266, 4267
	Bos met verhoogde natuurwaarde	SN 38	27	4275
N	Basispakket (half)natuurlijk grasland	SN 15	04	4040
	Nat soortenrijk grasland	SN 28	17	4175
	Droog soortenrijk grasland	SN 29	18	4185, 4186
	Landschap			
	Houtwal	SN 42	50	4501, 4502, 4503
	Singel	SN 45	53	4531, 4532, 4533
	Geriefhoutbosje	SN 47	55	4550
	Poel	SN 54	62	4624, 4625, 4626
	Raster	SN 56	64	4640
	Bos*			
	Bos	SN 20	09	4090
	Bos met verhoogde natuurwaarde	SN 37	26	4265, 4266, 4267
	Bos met verhoogde natuurwaarde	SN 38	27	4275
	Overgangsbeheer			
	Ontwikkeling kruidenrijk grasland	SAN 6	01	3013
	Instandhouding kruidenrijk grasland	SAN 7	02	3023
	Bont hooiland	SAN 8	03	3033
	Bonte hooiweide	SAN 9	04	3043
Bonte weiderand	SAN 12	07	3073	
Bonte hooirand	SAN 13	08	3083	
Kruidenrijke zomen	SAN 14	09	3093	
Landschappelijk waardevol grasland	SAN 15	10	3103	

* Alleen indien planologisch toegestaan.

Tabel 5. Veldontginningen heide

Status	Pakketnaam	Beheers- pakket	Pakketnum- mer LASER	Pakketcode LASER
N	Heide (SN 16)	SN 16	05	4050
	Hoogveen (SN 18)	SN 18	07	4070
	Soortenrijk stuifzand (SN 30)	SN 30	19	4195
	Droge heide (SN 31)	SN 31	20	4205
	Natte heide (SN 32)	SN 32	21	4215
	Plas en ven (SN 12)	SN 12	01	4010
	Bos*			
	Bos	SN 20	09	4090
	Bos met verhoogde natuurwaarde	SN 37	26	4265, 4266, 4267
Bos met verhoogde natuurwaarde	SN 38	27	4275	

* Alleen indien planologisch toegestaan.

Tabel 6. Hoogveengebieden

Status	Pakketnaam	Bijlage Staats- courant	Pakketnum- mer LASER	Pakketcode LASER
Bc	Landbouw met natuurlijke handicaps	SAN 31	33	3333
	Landschappelijk waardevol grasland	SAN 15	10	3103
	Landschap			
	Elzensingel	SAN 36	54	3541, 3542, 3543
N	Hoogveen (SN 18)	SN 18	07	4070
	Levend hoogveen (SN 33)	SN 33	22	4225
	Half natuurlijk grasland (SN 15)	SN 15	04	4040
	Nat soortenrijk grasland (SN 28)	SN 28	17	4175
	Landschap			
	Elzensingel (SN 46)	SN 46	54	4541, 4542, 4543
	Bos*			
	Bos	SN 20	09	4090
	Bos met verhoogde natuurwaarde	SN 37	26	4265, 4266, 4267
	Bos met verhoogde natuurwaarde	SN 38	27	4275

* Alleen indien planologisch toegestaan.

Tabel 7. Beheersgebied landschap/"Ruime jas" ecologische verbindingzones

Status	Pakketnaam	Bijlage Staats- courant	Pakketnummer LASER	Pakketcode LASER
Br	Randen			
	Bonte weiderand	SAN 12	07	3073
	Bonte hooirand	SAN 13	08	3083
	Kruidenrijke zomen	SAN 14	09	3093
	Faunarand	SAN 23	22, 23, 24, 25	3223, 3233, 3243, etc.
	Akkerflora randen	SAN 28	30	3300
	Landschap			
	Houtwal	SAN 32	50	3501, 3502, 3503
	Singel	SAN 35	53	3531, 3532, 3533
	Elzensingel	SAN 36	54	3541, 3542, 3543
	Geriefhoutbosje	SAN 37	55	3550
	Knotbomenrij	SAN 40	58	3580
	Poel	SAN 44	62	3624, 3625, 3626
	Raster	SAN 46	64	3640

Tabel 8. Probleemgebied (kaartbijlage 2)

Status	Pakketnaam	Bijlage Staats- courant	Pakketnum- mer LASER	Pakketcode LASER
Geen	Landbouw met natuurlijke handicaps	SAN 31	33	3333

Quota

Beheerspakketten zijn in beperkte mate toepasbaar. Hierover zijn afspraken gemaakt tussen de gezamenlijke provincies en het Rijk. In tabel 9 is per (cluster van) beheerspakket(ten) aangegeven tot welke oppervlakte beschikkingen kunnen worden afgegeven. De vermelde quota hebben betrekking op de in dit plan begrensde gebieden. Quota voor bestaande bossen en natuurgebieden zijn niet meegeteld.

Tabel 9. Quota

Landschapseenheid	Status	Pakketten	Quotum (in ha)
Essen	Br	SAN 23-28	700
Essen	Bc	SAN 23-28	1.111
Essen*	N	SN 19	150
Essen	N	SAN 23 - 28	34
Beekdal flora randen	Br	SAN 12, 13, 14, 23, 28	250
Beekdal flora	Bc	SAN 6-9, 12-15	2.614
Beekdal flora*	N	SN 13, 15, 28	8.216
Beekdal flora	N	SAN 6-9, 12-15	1.388
Beekdal fauna	Br	SAN 16-18	750
Beekdal fauna	Bc	SAN 16-22	1.519
Beekdal fauna	N	SN 34, 35	60
Veldontginning grasland	Bc	SAN 6-9, 12-15	1.047
Veldontginning grasland*	N	SN 15, 28, 29	1.870
Veldontginning grasland	N	SAN 6-9, 12-15	445
Veldontginning heide	N	SN 12, 16, 18, 30, 31, 32	1.994
Hoogveengebieden	Bc	SAN 15	249
Hoogveengebieden	N	SN 15, 18, 28, 33	603
Geen	N	-	445
Natuurlijke handicaps	B + probleemgebieden	SAN 31	7.700

* In deze rij is het totale quotum aangegeven. In de rij eronder met dezelfde landschapseenheid en status staat het deel van het quotum dat op 31 december 2000 werk benut voor overgangsbeheer.

5. SUBSIDIEMOGELIJKHEDEN EN DEELNAMEVOORWAARDEN

5.1. Subsidiemogelijkheden

In deze paragraaf worden subsidiemogelijkheden van de regelingen in het kader van het Programma Beheer kort beschreven. Voor ieder begrotingsjaar stelt de minister van LNV een plafond voor de te verstrekken subsidies vast. Om zijn verantwoordelijkheid voor zijn natuurbeleid daadwerkelijk in te vullen, in samenhang met het beschikbare budget, kan de minister richtlijnen en aanwijzingen geven voor het aantal hectares per beheerspakket of groep van beheerspakketten waarop het totaal van de natuurgebiedsplannen in een provincie ten hoogste betrekking kan hebben. In de regelingen SN en SAN is aangegeven in welke terreinen en onder welke voorwaarden een subsidie kan worden verstrekt. Onder andere terreinen in eigendom en beheer bij Staatsbosbeheer (SBB), waterschappen, drinkwaterbedrijven en die recreatieschappen die geen samenwerkingsverband met gemeenten hebben, komen niet in aanmerking voor een subsidie in het kader van het Programma Beheer. Subsidies worden verstrekt voor een beheersperiode van zes jaar.

Beheerssubsidie

Basis- en pluspakketten (SN)

Voor het instandhouden van natuurwaarden zijn basis- en pluspakketten opgesteld. Een basispakket (bijvoorbeeld het beheerspakket Heide, SN 16) beschrijft de terreinkenmerken, de natuurwaarden en de beheersvoorschriften van de beheerseenheid. Een pluspakket beschrijft de extra natuurkwaliteit van een terrein. Pluspakketten (bijvoorbeeld de beheerspakketten Droge heide (SN 31) en Natte heide (SN 32)) bevatten aanvullende eisen ten aanzien van flora en/of fauna en verlangen veelal meer beheersinspanningen. In de tabellen in paragraaf 4.2 zijn basis- en pluspakketten niet als zodanig aangeduid.

Beheerspakketten (SAN)

Deze subsidies zijn bedoeld voor het instandhouden en/of ontwikkelen van een beheers- of landschapspakket. De pakketten geven de eisen weer, waaraan de beheerseenheid bij aanvang en/of na afloop van de beheersperiode moet voldoen. Tevens bevatten de pakketten beheersvoorschriften.

Grondsoort en mestafzetgebieden (SAN)

Om de hoogte te bepalen van de subsidies die in het kader van de SAN worden uitgekeerd, moet een grondsoort voor het gebied worden aangegeven. De begrensde gebieden in Drenthe bestaan in meerderheid uit zandgronden. Daarom worden, als basis voor de vergoedingen, alle gebieden tot de zandgronden gerekend.

De Drentse gemeenten behoren niet tot de in de regeling genoemde mestafzetgebieden.

Samenwerkingsverbanden (SAN)

Tegelijkertijd met een subsidie in het kader van de SAN kan een subsidie worden aangevraagd voor samenwerkingsverbanden ten behoeve van natuurbeheer ("natuurcoöperaties"). Dit is een aanvullende subsidie, bedoeld voor samenwerkingsverbanden die hun leden begeleiden bij een milieu- of natuurvriendelijke bedrijfsvoering.

De regeling kent een vaste vergoeding per ha en is vastgesteld voor de periode tot en met het jaar 2003. Het ingangsjaar bepaalt de hoogte van de vergoeding.

Inrichtingssubsidie

Inrichtingssubsidie wordt verstrekt voor het nemen van maatregelen met een eenmalig karakter die een terrein geschikt maken voor ontwikkeling en instandhouding van het natuurdoeltype en/of het aanvragen van een natuur- of landschapspakket.

SN

Inrichtingssubsidie is bedoeld voor de ontwikkeling van basis- en pluspakketten. Inrichtingsmaatregelen kunnen gericht zijn op het omzetten van landbouwgrond in bos of natuurterrein, maar ook op het omvormen van bestaande natuurterreinen in natuur met een hogere kwaliteit. Naast de kosten voor inrichting kunnen ook de kosten van het beheer in de inrichtingssubsidie worden meegenomen. Bij de subsidieaanvraag moet een uitgewerkt inrichtingsplan worden overgelegd. Inrichtingssubsidie kan alleen worden verleend als dat past in dit gebiedsplan.

SAN

Inrichtingssubsidie wordt verleend voor het treffen van eenmalige maatregelen die de fysieke kenmerken van het terrein wijzigen, zodat een bepaald beheers- of landschapspakket kan worden aangevraagd. Inrichtingssubsidie kan alleen worden verleend voor het ontwikkelen van de beheerspakketten Bonte weiderand, Bonte hooirand, Kruidenrijke zomen, Plas-dras voor broedende en trekkende weidevogels, Snelgroeiend loofbos en Snelgroeiend naaldbos en voor het ontwikkelen van landschapspakketten. Ook hier is een inrichtingsplan vereist.

Subsidie functieverandering (SN)

Deze subsidie kan worden verstrekt aan particuliere beheerders die landbouwgrond willen omvormen naar bos of natuurterrein. Deze omvorming heeft veelal een waardedaling van de grond tot gevolg. De subsidie voor functiewijziging is bedoeld om het inkomensverlies dat optreedt als gevolg van waardedaling, via een genormeerd stelsel te vergoeden. De subsidie wordt verstrekt voor een periode van dertig jaar en in termijnen uitbetaald. De hoogte van de subsidie functieverandering is gekoppeld aan het grondgebied van de gemeente waarin de grond ligt. Subsidie functieverandering is alleen mogelijk in combinatie met inrichtingssubsidie.

Het definitieve karakter van de functieverandering moet in een kwalitatieve verbintenis worden vastgelegd.

Recreatiesubsidie (SN)

Wanneer voor een terrein beheerssubsidie (SN) wordt verstrekt, moet het voor minstens acht maanden worden opengesteld, anders wordt de subsidie met 90% gekort. Er kan voor deze verplichting ontheffing worden verleend vanwege erkende redenen. Wanneer een terrein minstens 358 dagen per jaar wordt opengesteld, wordt een openstellingstoelage gegeven. Bij een openstelling van minimaal 358 dagen per jaar is tevens recreatiesubsidie mogelijk. De subsidiepakketten voor recreatie bevatten specifieke eisen ten aanzien van wegen en paden.

Subsidie effectgerichte maatregelen (SN)

De regeling geeft de mogelijkheid subsidie te verstrekken voor maatregelen op natuurterreinen waar milieumomstandigheden de instandhouding van een basis- of pluspakket in de weg staan. De maatregelen zijn bedoeld om de effecten van verzuring, vermisting en verdroging tegen te gaan. De subsidie wordt uitsluitend verstrekt op terreinen waarop een beheerssubsidie op basis van de SN 2000 is verleend.

Subsidie natuurlijke handicaps in probleemgebieden (SAN)

Deze subsidie is bedoeld om de inkomensverliezen als gevolg van het handhaven van natuurlijke handicaps in het terrein te compenseren. Deze subsidie kan worden gegeven binnen de gebieden met de aanduiding probleemgebied.

Subsidie overgangsbeheer (SAN)

Een subsidie overgangsbeheer is bedoeld voor particuliere beheerders in natuurgebieden waar het beleid gericht is op omvorming naar de hoofdfunctie natuur. Een beheerder die niet tot functiewijziging van landbouwgrond naar natuur kan of wil overgaan, heeft de mogelijkheid een beschikking overgangsbeheer aan te vragen om de bestaande actuele waarden niet achteruit te laten gaan. Overgangsbeheer is niet mogelijk op gronden die in eigendom zijn van SBB of een particulier natuurbeherende organisatie.

Overgangsbeheer is mogelijk voor een tijdvak van zes jaar. Daarna kan de beschikking worden verlengd tot uiterlijk 31 december 2009. Bij aflopende Rbon-overeenkomsten is een eenmalige voortzetting van het beheer via een SAN-beschikking (voor maximaal zes jaar) mogelijk.

5.2. Voorwaarden voor deelname

Indienen aanvragen voor subsidie

Het aanvragen van subsidie in het kader van SN en SAN loopt via LASER Regio Zuidoost. Beheerders ontvangen op verzoek een aanvraagformulier met toelichting, een brochure en eventueel een topografische kaart. Zowel individuele beheerders als verenigingen van grondgebruikers (bosbouw- en agrarische ondernemers) kunnen aanvragen indienen. Verenigingen moeten aan bepaalde voorwaarden voldoen. Nadat de aanvraag is ingediend, vindt een administratieve beoordeling plaats door LASER en eventueel een inhoudelijke beoordeling door de DLG. De administratieve afhandeling door LASER houdt onder andere het afgeven van de beschikkingen en het uitkeren van de vergoedingen in.

De DLG controleert ook of het natuurresultaat wordt behaald en/of de beheersvoorschriften worden opgevolgd. Het niet realiseren van het natuurresultaat en/of het zich niet houden aan de beheersvoorschriften kan ertoe leiden dat de vergoeding niet of slechts gedeeltelijk wordt uitbetaald (of geheel of gedeeltelijk wordt teruggevorderd).

Ondernemers waarvan een beheersovereenkomst in het kader van de Rbon afloopt, komen in principe bij voorrang in aanmerking voor een beschikking.

"Ruime jas"

In een beheersgebied dat is begrensd als "ruime jas" kunnen, binnen de totale begrenzing (zoekgebied), op een kleinere oppervlakte beschikkingen worden afgegeven. Dit in tegenstelling tot een concrete begrenzing van beheersgebied, waar voor de totale oppervlakte een beschikking kan worden afgegeven. Beschikkingen worden afgegeven in volgorde van binnenkomst van de aanvragen.

In dit gebiedsplan zijn "ruime jas"-gebieden begrensd voor:

- met graanteelt samenhangende akkerkruiden en fauna;
- beheersgebied landschap;
- vegetaties op perceelsranden, ondersteunende functie beheer landschapselementen;
- vegetaties op perceelsrand, ondersteuning functie verbindingzone;
- behoud en ontwikkeling van weidevogels.

Om voor een beschikking in aanmerking te komen, geldt per type "ruime jas" een aantal voorwaarden. De voor de "ruime jas"-gebieden opengestelde pakketten zijn in paragraaf 4.2 vermeld.

"Ruime jas"-essen (beheersgebied)

Het gewenste beheer is gericht op behoud en herstel van met graanteelt samenhangende akkerkruiden en een goede biotoop voor de fauna. Op de kaart behorende bij dit gebiedsplan is 5.530 ha aan zoekgebieden aangegeven. In deze zoekgebieden kan voor 700 ha een beschikking worden afgegeven.

Beheersgebied Landschap

Door begrenzing van een beheersgebied landschap is aangegeven op welke plaatsen landschapelementen met subsidie aangelegd en beheerd kunnen worden. In dit plan zijn twee omvangrijke beheersgebieden landschap (Noord-Drenthe en Drentsche Aa en omgeving Ruinerwold en de Wijk) begrensd. Ook zijn ten behoeve van verbindingszones enkele kleinere beheersgebieden landschap aangewezen.

"Ruime jas"-randen (beheersgebied)

Voor het randenbeheer is een gebied met dezelfde begrenzing als het beheersgebied landschap aangewezen als zoekgebied. De doelstelling is om ten behoeve van flora en fauna een schrale rand te ontwikkelen langs de landschapselementen houtwal, singel, elzensingel, geriefhoutbosje, zandweg, poel en dobbe. Voor het randenbeheer is buiten concreet begrensd beheersgebied en natuurgebied een quotum van 250 ha beheersgebied (inclusief "ruime jas"-randen verbindingszone) beschikbaar. Alleen langs de hiervoor genoemde landschapselementen kan een randenpakket worden gesloten. Voor randenbeheer geldt dus een locatie eis.

"Ruime jas"-randen ecologische verbindingszone (beheersgebied)

In ecologisch verbindingszones kan randenbeheer worden toegepast ter ondersteuning van de verbindende functie. Ook hier is het een gebied met dezelfde begrenzing als het beheersgebied landschap. Op de kaart van het gebiedsplan zijn hiervoor de volgende "ruime jas"-gebieden aangewezen. Het quotum is reeds bij "ruime jas"-randen vermeld:

- verbindingszone nummer 19, Vledderhof-De Eese;
- verbindingszone nummer 9, Weesplagen-Oosterhesselerlanden. Het randenbeheer toe te passen in de lengterichting langs de beek of langs de houtwallen in het beekdal;
- verbindingszone nummer 5, Orvelterzand-Ter Horsterzand.

"Ruime jas"-weidevogels (beheersgebied)

Het gewenste beheer in de begrensde zoekgebieden is gericht op behoud en ontwikkeling van weidevogels. Op de kaart behorend bij dit gebiedsplan is ongeveer 4.500 ha aan begrensde zoekgebieden aangegeven. In deze zoekgebieden kan voor 750 ha een beschikking worden afgegeven.

BIJLAGEN

1. Adressen voor informatie

Instelling	Adres	Woonplaats	Telefoon	Informatie
LASER Regio Zuid-oost	Via LNV-loket www.hetinvloket.nl	-	(0800) 2233322	Regelingen SN en SAN Subsidieaanvragen Kaart probleemgebieden
Informatiepunt DLG	Postbus 146	9400 AC Assen	(0592) 316083	Programma Beheer Regelingen SN en SAN Subsidieaanvragen Toetsing Gebiedsplan Kaart probleemgebieden
Provincie Drenthe	Postbus 122 www.drenthe.nl	9400 AC Assen	(0592) 365555	Programma Beheer Gebiedsplan

2. Subsidieverordening onderhoud Landschapselementen Drenthe.

De Subsidieverordening onderhoud landschapselementen (SOL) Drenthe is een provinciale regeling voor het beheer en onderhoud van kleine landschapselementen. De verordening maakt het mogelijk particuliere initiatieven te ondersteunen. De provincie heeft de uitvoering van deze regeling gedelegeerd aan Landschapsbeheer Drenthe. De landschapspakketten, waarvoor op grond van de SOL Drenthe subsidie kan worden aangevraagd, zijn vastgelegd in beleidsregels. Bij het vaststellen van de landschapspakketten is aansluiting gezocht bij Programma Beheer. Dit betekent dat de pakketeisen, de normen voor de beheersvergoedingen en de duur van de beschikking gelijk zijn aan die van de SAN. Subsidie op grond van de SOL Drenthe is mogelijk in de gehele provincie met uitzondering van de gebieden, waar (landschaps)subsidie in het kader van Programma Beheer mogelijk is. Bovendien dient 90% van de beschikbare middelen ingezet te worden in het aangewezen prioritair gebied. Het budgetplafond wordt jaarlijks in de provinciale begroting vastgesteld.

In afwijking van het vorenstaande kent de SOL Drenthe één uitzondering. Op 1 mei 2002 hebben GS van Drenthe besloten om een vijftal landschapspakketten aan de beleidsregels toe te voegen. Deze aanvullende pakketten zijn omwille van gelijkheid van toepassing in zowel het werkingsgebied van de SOL als van Programma Beheer.

De SOL Drenthe biedt ook mogelijkheden voor randenbeheer. Er zijn vijf beheerspakketten van toepassing. Voor het onderdeel randenbeheer komen uitsluitend elementen in aanmerking die een bijdrage leveren aan de werking van een van de Drentse verbindingzones die met pijlen zijn aangeduid op de ontwikkelingskaart van het POP. Na uitwerking in overleg met het gebied worden de gebieden waarin de randen liggen begrensd. Daarmee vallen de gebieden onder Programma Beheer en kunnen de beschikkingen onder deze regeling worden afgegeven.

3. Nationaal landschapspatroom

Onderverdeling per gebied

	Doel	Ha
Drentsche Aa	Herstel beekdalranden	30
	Herstel esranden	10
Noordenveld	Herstel Veenhuizen	12
	Herstel beekdalranden	20
	Herstel esranden	10
	Herstel historische buitenplaatsen/landgoederen	15
Vledder en Wapserveense Aa	Herstel esranden	10
Totaal		107

4. Reservering ster- en overige gebieden

Gebied	Natuurgebied in ha
Landinrichting Laaghalen ster	108
Landinrichting Odoorn ster	150
Landinrichting Schoonebeek ster	20
Herinrichting Zuidwolde-Zuid ster	250
Landinrichting Stuifzand	68
Totaal stergebied	596
Herinrichting Roden-Norg	72
Ootmaanlanden Rheebruggen	76
Omgevingsplan Zeijen	6
Oude Diep	116
Hunze	8
Witterveld	15
Scharreveld	21
Totaal overig	314

5. Begrippenlijst

Abiotisch: behorende tot de niet-levende natuur.

Beheersbijdrage: de beheerssubsidie wordt verstrekt in de vorm van een jaarlijks voorschot per ha per pakket.

Beheersgebied: in beheersgebieden wordt via het afgeven van beschikkingen gestreefd naar een agrarische bedrijfsvoering die mede gericht is op behoud en ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden.

Beheersgebiedsplan: in een beheersgebiedsplan is aangegeven op welke percelen landbouwgrond via een beschikking een bijdrage kan worden geleverd aan behoud en ontwikkeling van natuurwaarden.

Beheerspakket: een in de SN of de SAN vastgelegde omschrijving van te behalen natuurdoelen, terreinkenmerken en beheersvoorschriften. De aanvrager zorgt voor de instandhouding van het pakket voor een periode van zes jaar en ontvangt hiervoor een vastgestelde vergoeding.

Beschikking: een schriftelijke bevestiging waarmee wordt medegedeeld dat de subsidieaanvraag is goedgekeurd. In de beschikking is onder meer vastgelegd welk beheerspakket de grondeigenaar of -gebruiker zal toepassen en welke vergoeding hiervoor wordt ontvangen.

Biotoop: specifiek leefgebied van een soort.

BBL: een van overheidswege opgericht bureau dat onder andere tot taak heeft gronden te verwerven.

CLG: een commissie die onder meer als taak heeft GS te adviseren over gebiedsplannen. In dit adviescollege zijn onder andere vertegenwoordigd: de landbouw, de natuurbescherming (inclusief de Milieufederatie Drenthe), de Drentse gemeenten en de Drentse waterschappen.

Duurzaam gebruiksrecht: gebruiksrecht als eigenaar, pachter of vruchtgebruiker voor een periode van ten minste zes jaar.

EHS: een samenhangend netwerk in Nederland van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden en de (te ontwikkelen) verbindingen daartussen.

Koopplicht: het BBL is gehouden landbouwgronden in gebied waar functieverandering wordt voorgestaan van landbouwgrond naar natuur, te verwerven tegen de landbouwkundige waarde wanneer deze worden aangeboden. De koopplicht kent uitzonderingen.

Kwalitatieve verbintenis: een bij overeenkomst gevestigde verplichting van de rechthebbende op de desbetreffende grond - de eigenaar of zakelijk gebruiksgerechtigde - om iets te dulden of niet te doen ten aanzien van het hem toebehorende registergoed. Bij de subsidie functieverandering wordt via een kwalitatieve verbintenis bij de notaris vastgelegd dat de grond blijvend een niet-agrarische bestemming krijgt.

Landbouwgrond: grond waarop ten minste vanaf 31 juli 1992 enige vorm van akkerbouw, veehouderij, pluimveehouderij, tuinbouw (daaronder begrepen fruitteelt en het kweken van bomen,

bloemen en bloembollen) en elke andere vorm van bodemcultuur hier te lande met uitzondering van bosbouw wordt bedreven, of gronden die uit productie zijn genomen in het kader van de beschikking terzake het uit productie nemen van bouwland of de Regeling EG-steunverlening akkerbouwgewassen.

Landschapsgebiedsplan: in een landschapsgebiedsplan is aangegeven op welke plaatsen welke landschapselementen met subsidie aangelegd en beheerd kunnen worden.

Natuurdoeltype: een nagestreefde combinatie van planten- en diersoorten en abiotische kenmerken zoals bodem, reliëf en hydrologische gesteldheid.

Natuurgebied: gebied met functie natuur of gebied waar gestreefd wordt naar functieverandering van landbouwgrond in natuur. Via beschikkingen wordt gestreefd naar behoud en ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden.

Natuurgebiedsplan: in een natuurgebiedsplan zijn gebieden opgenomen die begrensd zijn als natuurgebied. Onder deze noemer vallen de reservaatgebieden en de natuurontwikkelingsprojecten uit het oude stelsel. In het plan zijn de natuurdoeltypen aangegeven die worden nagestreefd. Het plan is erop gericht via subsidiemogelijkheden deze natuurdoeltypen te ontwikkelen dan wel te behouden.

Natuurontwikkelingsproject: aanduiding uit het oude stelsel voor de invoering van het Programma Beheer. Natuurontwikkelingsprojecten zijn gebieden met goede mogelijkheden voor het ontwikkelen van natuurwaarden of het aanzienlijk verhogen van bestaande natuurwaarden. De huidige natuurwaarden liggen veelal op een laag niveau. Het accent ligt sterk op wijziging van het grondgebruik en inrichting van het gebied. De gronden worden tegen agrarische waarde aangekocht. De voormalige natuurontwikkelingsprojecten hebben in het nieuwe stelsel de aanduiding natuurgebied.

Omvorming: er is sprake van omvorming wanneer bestaande natuur wordt omgevormd in natuur van een hogere of een andere kwaliteit.

Programma Beheer: stelsel van subsidieregelingen voor natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en landschapsonderhoud, bestaande uit de Subsidieregeling natuur en de SAN.

Quotum beheersgebied etc.: aantal hectares dat ten hoogste als beheersgebied etc. kan worden begrensd.

Rbon: deze regeling gaf vóór 1 januari 2000 de procedure en de voorwaarden weer voor het opstellen van een begrenzingsplan, voor het sluiten van beheersovereenkomsten.

Regeling inzake onderhoudsovereenkomsten landschapselementen Drenthe: provinciale regeling voor beheer en onderhoud van kleine landschapselementen.

Relatienota: nota waarin het beleid voor, uit oogpunt van natuur en landschap, waardevolle agrarische gebieden is geregeld.

Reservaatgebied: aanduiding uit het oude stelsel voor de invoering van het Programma Beheer. In reservaatgebieden is het uiteindelijk gewenste natuurbeheer moeilijk inpasbaar in een gangbare agrarische bedrijfsvoering. Daarom streeft de overheid erin deze gebieden naar de

gronden aan te kopen tegen agrarische waarde en daarna in beheer te geven aan een natuurbeschermingsorganisatie. Tot het tijdstip van aankopen is een beheersovereenkomst mogelijk. De voormalige reservaatgebieden hebben in het nieuwe stelsel de aanduiding natuurgebied.

"Ruime jas"-beheersgebied: beheersgebied waarin binnen een groot zoekgebied op een kleinere oppervlakte beschikkingen kunnen worden afgegeven. Dit in tegenstelling tot een reguliere begrenzing van beheersgebied, waar voor de totale oppervlakte beschikkingen kunnen worden afgegeven.

Stapstenen: biotopen die geschikt zijn als woon- of rustgebied voor een soort in een omgeving die verder niet geschikt is. De stapstenen liggen voor die soort op een bereikbare afstand van elkaar, zodat de afstand tussen grotere geschikte woongebieden overbrugbaar is. Stapstenen zijn losse elementen zoals poelen, schraallandjes en bosjes.

6. Afkortingenwijzer

Awb	Algemene wet bestuursrecht
BBL	Bureau Beheer Landbouwgronden
Bc	beheersgebied concreet begrensd
Br	beheersgebied "ruime jas"
CLG	Commissie Landelijk Gebied
DLG	Dienst Landelijk Gebied
EHS	ecologische hoofdstructuur
GS	gedeputeerde staten
LNv	Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
N	natuur
NLP	Nationaal landschapspatroom
NSW	Natuurschoonwet
POP	Provinciaal omgevingsplan
Rbon	Regeling beheersovereenkomsten en natuurontwikkeling
SAN	Subsidieregeling agrarisch natuurbeheer
SBB	Staatsbosbeheer
SGR	Structuurschema groene ruimte
SN	Subsidieregeling natuurbeheer
SOL	Subsidieverordening onderhoud landschapselementen

mh/coll.